MASTER NEGATIVE
NO. 93-81196-18

MICROFILMED 1993

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States - Title 17, United States Code - concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material.

Under certain conditions specified in the law, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that the photocopy or other reproduction is not to be "used for any purpose other than private study, scholarship, or research." If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

This institution reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

BERTHEAU, JOHANNES

TITLE:

DE PLATONIS EPISTULA SEPTIMA

PLACE:

HALIS SAXONUM

DATE:

1907

Master Negative #

93-81196-18

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

380.8
H15
v.17

Bertheau, Johannes, 1883–
... De Platonis Epistula septima.

(*In* Halle. Universität. Dissertationes philologicae halenses ... Halis Saxonum, 1907. 22½cm. vol. XVII. 2 l., p. [115]–230)

At head of title: Ioannes Bertheau.
Issued also, in part, as the author's thesis, Halle.

1. Plato. Spurious and doubtful works. Epistulae.

A C 37-1946

Yale univ. Library
for Library of Congress [2]

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 11X
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 3/22/93 INITIALS JAMES
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

AIIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

301/587-8202

Centimeter

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 mm

1 2 3 4 5

Inches

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

no. 8

88PX
D261

DE PLATONIS EPISTULA SEPTIMA

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ACADEMIA FRIDERICIANA HALENSI CUM VITEBERGENSI
CONSOCIATA

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

IOANNES BERTHEAU
HAMBURGENSIS

HALIS SAXONUM
FORMIS DESCRIPSIT EHRHARDT KARRAS
MCMVII

DE PLATONIS EPISTULA SEPTIMA

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ACADEMIA FRIDERICIANA HALENSI CUM VITEBERGENSI
CONSOCIATA

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

IOANNES BERTHEAU
HAMBURGENSIS

HALIS SAXONUM
FORMIS DESCRIPSIT EHRHARDT KARRAS
MCMVII

no cds made

De dissertatione probanda ad ordinem rettulit Fridericus Blass, philosophiae et theologiae doctor, professor publicus ordinarius.

Integra commentatio
mox prodibit apud Maximilianum Niemeyer, bibliopolam,
in Dissertationum Philologicarum Halensium vol. XVII, 2.

De Platonis epistula septima.

De Platonis epistulis quaestio iam pridem instituta nostris temporibus mirum in modum virorum doctorum animos commovit. Ac tam multi sunt, qui de hac re inquisiverunt vel scripserunt, ut non facile sit singulorum sententias pernoscere et discernere. Quare eum, qui istam quaestionem denuo tractandam sibi proposuerit, de quaestionis statu pauca praefari oportet.

Ac primum quidem praemonendum est, cum earum, quae in nostris editionibus inveniantur, epistularum duae sint partes, alteram, quae epp. XIV.—XVIII. complectitur, depromptam esse ex numero epistularum Socraticorum quae feruntur, quas spurias esse Bentleio auctore omnes consentiunt. Itaque quicunque de Platonis epistulis quaesiverunt, alteram illam partem, epp. I.—XIII., quae in libris manuscriptis inter Platonis opera nobis conservatae sunt, spectaverunt, et de his solis omnis nostra quaestio esse debet. Has epistulas a compluribus scriptoribus antiquis, velut a Cicerone, laudari, a Plutarcho in describenda Dionis vita adhibitas esse, ab Aristophane Byzantio et Thrasyllo grammaticis in Platonis operum numero haberi, haec omnia leviter attigisse satis habeo, quia et ab aliis[1]) uberius de his rebus scriptum est et plurimos locos diligenter collegit Odau.[2]) Quod vero prima epistula cum Ficino auctore tum ob ea ipsa, quae in ea leguntur, non Platoni sed Dioni attribuenda est quodque in nonnullis libris manuscriptis epistulae XIII. adscriptum est *νοθεύεται*, XII. in duobus codicibus subscriptum *ἀντιλέγεται ὡς οὐ Πλάτωνος*, ne in his quidem rebus diutius hoc loco commorandum mihi arbitror, quia ad fidem epistularum labefactandam minimum valuerunt.

[1]) H. Th. Karsten, De Platonis quae feruntur epistulis, Traj. ad Rhenum 1864 (p. 1 sqq.), alii.

[2]) M. Odau, Quaestt. de VII. et VIII. Platonis epistula capita duo, Diss. Regim. 1906, p. 89 sqq.

Ei, qui nostrae quaestionis statum atque progressum pernoscere vult, ordiendum est a Richardo Bentley, qui Phalaridis, Socraticorum, aliorum epistulas spurias esse sagacissimis argumentationibus comprobavit. Quibus quaestionibus doctissimi illius viri opiniones virorum doctorum de toto isto scribendi genere commutatae sunt. Sed hoc loco non praetereundum est ab ipso Bentleio, qui artis criticae in epistularum certe genere princeps et auctor optimo iure dici potest, Platonis epistulas (eas de quibus agimus) genuinas esse iudicatas, id quod facile cognoscimus ex eis quae de epistula XIII. scripsit.[1])

Primus omnes Platonis epistulas spurias esse censuit Christophorus Meiners,[2]) cui complures viri docti obstiterunt. Insequentibus temporibus alia aliorum fuit sententia. Quos omnes cum longum sit enumerare, satis habeo haec dicere: Fridericus Ast in eo libro, qui est de Platonis vita atque scriptis,[3]) omnes epistulas spurias esse contendit; contra Augustus Boeckh,[4]) Georgius Grote[5]) epistulis fidem habuerunt, Carolus G. Cobet[6]) septimam epistulam defendit. Anno 1864 in lucem prodiit commentatio critica Hermani Th. Karsten, quae inscribitur „De Platonis quae feruntur epistolis praecipue tertia septima octava“;[7]) hoc libro (in quo etiam priorum sententias enumeratas invenimus) tanta opinionum commutatio facta est, ut post Karstenum perpauci essent, qui eius iudicio non assentirentur. Quare postquam eorum, qui ante scripserant, iudicia paucis absolvimus, de Karsteni sententia paulo copiosius explicandum est. Septimam epistulam cum et rerum copia et orationis cultu ceteris multo praestare intellegat, ex hac tamquam ex fonte reliquas fluxisse K. statuit, ita ut singulae singulas res in septima epistula scriptas uberius explicent et amplificent. Velut epp. VI. et X. explicationes esse dicit eorum, quae in ep. VII. leguntur p. 328 D: *πειθοῖ μάλιστ᾽ ἀνθρώπους*

---

[1]) (Phileleutherus Lipsiensis,) Remarks upon a late discourse of Free-Thinking. Lond. 1713, II p. 38 sqq.

[2]) In Comm. Soc. Gött. 1782, vol. V p. 51.

[3]) Fr. Ast, Platons Leben und Schriften, p. 504—530.

[4]) A. Boeckh, De Graecae trag. princ. Heidelberg 1888, p. 163.

[5]) George Grote, History of Greece, new edition. Lond. 1870, tom. X p. 334 sqq.

[6]) Cobet, Variae lectiones^2, p. 235.

[7]) Trajecti ad Rhenum 1864.

νέους ἐπὶ τἀγαθὰ καὶ δίκαια προτρέπων εἰς φιλίαν τε καὶ ἑταιρείαν ἀλλήλοις καθιστάναι. Mihi quidem plura continere videntur illae epistulae, quam ut cum Karsteno singulorum enuntiatorum amplificationes eas esse credamus. Quis enim, ut solam sextam epistulam spectemus, ad illustranda illa verba de amicitia iungenda Hermiae cum Erasto et Corisco consuetudinem elegisset? Quis falsarius hanc tyranni et philosophorum amicitiam tractasset, quin Platonis apud Dionysium fortunam attingeret? Is, qui spuriarum epistularum genus novit, non facile sibi persuadebit hoc periculum a falsario septimam epistulam amplificante evitari potuisse. — Sed haec iam missa faciamus et ad septimam epistulam, ex qua omnia pendere videntur, transeamus. In hac quoque tot errores, vitia, sordes et in rebus et in verbis invenit Karsten, ut a Platone eam scriptam esse credere non possit. Itaque falsario tribuit, qui ex Platonis scriptis permulta compilaverit. Sed in hac re statuenda virum doctissimum fugisse arbitror in falsario isto tam varias res tamque diversas ab ipso coniungi, ut talem hominem unquam exstitisse non facile credas. Liceat mihi hoc paucis explicare: Ut epistulae sententias ex Platonis scriptis compilatas esse ostendat, hos affert Platonis locos: Euthyd. 382 A, Rep. VI, 499 A, Theaet. 167 A, Politic. 297 E, Rep. IV, 425 E sqq., Polit. 301 E, Phaed. 115 B, Leg. III, 697 D, Criton. 51 C, Leg. IX, 881 B, Leg. VI, 752 D, Rep. VI, 488 A, Phaed. 70 C, Rep. I, 345 C, Rep. X, 610, Criton. 47 D, Phaed. 71 D, Gorg. 493 E, Phaedr. 249 D, Lys. 206 A. Haec si legeris, ingeniosum sane hominem et in Platonis scriptis summo studio versatum fuisse putabis, qui ex tot locis (quos multis augeri posse ipse Karsten dicit) scriptum componere sciret. Atque etiam Platonicam orationem tam feliciter imitatus est scriptor, ut „ubique elegantis et ornatae dictionis illius vestigia agnoscere tibi videare, imprimis copiam, amplitudinem, gravitatem tam in sententiis quam in verbis, nec ullum facile scriptum reperias in quo Platonis oratio multis partibus accuratius sit expressa quam in Epistola VII“ (K. p. 27). Sed haec omnia, quibus non parvi ingenii scriptorem cognosci posse putabas, celeriter elabuntur, si propius intueris: Ex homine ingenioso, qui Platonis libros permultos diligenter legit, fit „scriptor sine iudicio Atticam loquendi consuetudinem affectans“. Verba leguntur „supervacua“, „insolite

posita", „prorsus otiosa", „valde frigentia", „non recte dicta"; oratio „repetitionibus et inanibus verbis scatet", dictio „nauseam movet" (! p. 44); inveniuntur „languida tautologia", „putida elegantia", „inanes verborum ambages", „rhetoricae argutiae", „inepta abundantia", „delirantis vel praestigiatoris nugae" (p. 194), alia eiusmodi permulta. Ne vocabulis quidem recte scriptor uti scit (*ἐπανάγειν* p. 50, *ἀνέγκλητος* p. 61). Iamiam miraris tam diversas res in uno homine inesse, sententiarum Platonicarum scientiam egregiam, orationis Atticae ignorantiam turpissimam. Sed porro videamus, qualis fuerit mirus ille falsarius. Totam epistulam summa stultitia conscriptam esse a Karsteno docemur: De Platone enim narraturus tamen dicit scriptor se de Dione verba facturum esse; deinde in scribendo subito intellegit omnia ea, quae scripsit, cum proposito minime congruere (p. 32). Amicis „angustis in rebus" consilium dat, quo nequaquam uti possunt (p. 36). Epistulam missam esse fingit ad eos, qui nunquam eam accipere potuerint (p. 41); quam fictionem ipse inter scribendum obliviscitur interdum (p. 40). — Haec omnia si legeris, dubitabis, utrum magis miseranda sit falsarii dementia, qui tam stulta tam neglegenter conscripserit, an potius admiranda eiusdem audacia, qui talia Platoni supponere veritus non sit; nisi forte iam intellexisti talem hominem neque esse neque unquam fuisse et totum Karsteni falsarium vanum simulacrum esse nimia arte critica procreatum.

Plerosque Karsteni sententiam secutos esse supra commemoravi: Hermannus Sauppe ei in recensione libri [1]) assensus est, Gustavus Rohrer [2]) eius iudicium probavit et singulis in rebus amplificavit. Ex illo tempore vulgo spuriae habentur epistulae eamque sententiam multis in libris [3]) repetitam vel confirmatam invenimus. Sed nostra aetate complures exstiterunt viri docti,

[1]) Gött. Gel. Anz. 1866, p. 881—892.

[2]) „De septima quae fertur Platonis epistula", diss. Jen. 1874, Pars. II, Gymn.-Progr., Insterburg 1874.

[3]) Exempli causa nomino: Platons Werke übers. von Hier. Müller mit Einleit. von K. Steinhart, Bd. VII u. VIII, Lpz. 1866. — Müller-Heitz, Gesch. der Griech. Litt. II, Stuttg. 1884, p. 151 (Note). — v. Wilamowitz-Moellendorff, Gesch. der griech. Litt. (Kultur d. Gegenwart, Abt. I, Bd. 8), Lpz. 1906, p. 77. 96.

qui epistularum fidem defenderent. Ex quibus nomino Eduardum Meyer [1]) et Fridericum Blass; [2]) quorum alter in rebus Siculis scribendis epistulis XIII., II., III., VII., VIII. usus est praecipuo fonte, alter ad statuendum ordinem eorum librorum, quos postremos Plato scripsit, adhibuit epistularum testimonia. His tertius adiungatur H. Raeder, qui in libro nuper edito [3]) dicit epistularum auctoritatem nullis unquam gravioribus rationibus impugnatam esse. Etiam de ipsa quaestione nonnulli nostris temporibus scripserunt. H. Reinhold, [4]) quamquam compluribus in rebus feliciter Karsteno obstitit, tamen non satis subtiliter quaestionem mihi disputasse videtur. Epistulam XIII. a Platone scriptam esse comprobavit Wilhelmus Christ. [5]) Non praetereundum mihi esse existimo historicam quaestionem institutam esse ab Henrico Sill [6]) Americano; a quo praeter prolegomena nihil typis mandatum esse valde dolendum est. Hoc ipso anno „Quaestionum de septima et octava Platonis epistula capita duo" edidit Maximilianus Odau. [7]) Hic a septima epistula duas partes ut postea insertas seiungit, *ξυμβουλήν* quae vocatur (p. 330 C — 338 A) et digressionem philosophicam (p. 341 A — 345 C); reliquam epistulam ab ipso Platone scriptam esse censet. Deinde consilium desiderans octavam epistulam septimae adiungit. Postquam hanc sententiam, de qua infra mihi dicendum erit, exposuit et confirmavit, de historicis argumentis disserit et hac in re epistulae fidem a Karsteni aliorumque impetibus defendit. — Rudolfus Adam [8]) septimam epistulam genuinam, ceteras spurias esse censet; sed

[1]) Geschichte des Altertums, 5. Bd., Stuttg. u. Berlin 1902, S. 503 ff.

[2]) Apophoreton, Berlin 1903, S. 52 ff.

[3]) H. Raeder, Platons philosophische Entwicklung, Lpz. 1905, p. 22: „. . . nicht als ob ihre (der Briefe) Echtheit mit irgend welchen beachtenswerten Gründen angefochten worden wäre . . ." — Idem nuperrime de Platonis epistulis uberius scripsit in Museo Rhenano 1906, p. 427 sqq., 511 sqq. Quas commentationes post confectum hunc libellum editas compluribus locis tamen annotationibus factis adhibui.

[4]) H. Reinhold, De Platonis epistulis, Quedlinburgii 1886.

[5]) Abhandl. der philos.-philol. Klasse der kgl. bayr. Akademie d. Wiss. XVII, München 1886, S. 453.

[6]) H. A. Sill, Untersuchungen über die platon. Briefe, I. Teil: Prolegomena. Diss., Halle 1901.

[7]) Diss. Regimontana 1906.

[8]) Über die Echtheit der plat. Briefe, Berlin 1906, Progr. Nr. 110.

quamquam praesertim de septima epistula nonnulla optime observavit, tamen non ea diligentia mihi rem tractasse videtur, ut comprobandi vim assequeretur. Denique Paulus Wendland in recensione operis Raederiani [1]) omnes epistulas spurias esse demonstraturum se promisit.

Tam vehementi exorto certamine, cum nihil fere de Platonis epistulis satis constare videatur, quam maxime necessarium mihi videtur tandem singulas epistulas perlustrari atque examinari. Huius operis cum initium fieri debeat a septima epistula, hanc primam mihi tractandam proposui. De qua si quid certi exploratum erit, facilius de ceteris iudicare poterimus. Ne autem singulas res tractare videar, non veritus sum totam epistulam describere et quod quamque ad rem vel de oratione vel de rebus adnotandum mihi videbatur adiungere. Deinde de quaestionibus praecipuis singulis capitibus disserendum mihi esse existimavi.

---

[1]) Berl. philol. Wochenschr. 1906, Spalte 398.

Platonis epistula VII.

Πλάτων τοῖς Δίωνος οἰκείοις τε καὶ ἑταίροις εὖ πράττειν.

St. p. 323 E.

Ἐπεστείλατέ μοι νομίζειν δεῖν τὴν διάνοιαν ὑμῶν εἶναι τὴν αὐτὴν ἣν εἶχε καὶ Δίων, καὶ δὴ καὶ κοινωνεῖν διεκελεύεσθέ μοι καθ᾽ ὅσον οἷός τ᾽ εἰμὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ. [324] *ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν δόξαν καὶ ἐπιθυμίαν τὴν αὐτὴν ἔχετ᾽ ἐκείνῳ, ξύμφημι κοινωνήσειν, εἰ δὲ μή, βουλεύσεσθαι πολλάκις. τίς δ᾽ ἦν ἡ ἐκείνου διάνοια καὶ ἐπιθυμία,*

---

323 E — 324 B. Prooemium, quo causa scribendi atque propositum exponitur.

1 *ἐπεστείλατέ μοι*] Primis verbis scriptor dicit epistulam esse responsum illis, ad quos scribit, a se datum. Hac scribendi causa exposita deinde ex illorum litteris depromit ea, quae de sententia sua scripserint, neque satis habet haec repetere, sed paulo infra (*ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν* . . .) pluribus explicat sibi tum tantum communem cum illis rem esse futuram, si Dionis sententiam sequantur.

1 *νομίζειν δεῖν*] Karsten (p. 42) supervacuum esse dicit *δεῖν*, iniuria; illi scripserunt: *νομίζομεν δεῖν τὴν διάνοιαν ἡμῶν εἶναι τὴν αὐτὴν* . . .

2 *κοινωνεῖν διεκελεύεσθέ μοι*] *κοινωνία* ab illis petita hac epistula primum constituitur; id quod bene nobis observandum est de epistulae consilio quaerentibus.

5 *βουλεύσεσθαι πολλάκις*] caute dictum est pro *οὔ φημι κοινωνήσειν* cf. infra p. 327 D *εἰ δὲ μὴ κτἑ.* Sensus est: iterum atque iterum mecum reputabo priusquam socius vester fiam, i. e. nunquam fiam. Falso igitur Karsten vituperat vocabulum *πολλάκις*. Cf. Thuk. V, 111: *πολλάκις ἐνθυμεῖσθε.*

σχεδὸν οὐκ εἰκάζων ἀλλ' ὡς εἰδὼς σαφῶς εἴποιμ' ἄν. ὅτε γὰρ κατ' ἀρχὰς εἰς Συρακούσας ἐγὼ ἀφικόμην, σχεδὸν ἔτη τετταράκοντα γεγονὼς Δίων εἶχε τὴν ἡλικίαν, ἣν τὰ νῦν

Simili dicendi ratione nostra lingua uti solemus („ich werd's mir 10 mal überlegen" = nunquam faciam).

1 *σχεδόν*] Quod Karsten (p. 44) ex frequenti verbi *σχεδόν* usu falsarii manum cognoscere se posse arbitratur, falsum mihi videtur. Saepissime enim in Platonis scriptis occurrit illud *σχεδόν*, velut in Leg. III 14 ies, VII 18 ies, Tim. 10 ies. Ac ne id quidem concedo in nostra epistula vocabulum illud aliter usurpari. Liceat mihi exemplis sententiam probare:

Vocabulum *σχεδόν* a Platone verbis gravibus apponitur, quo verborum vis minuatur; quare praecipue superlativis vocibus adiunctum invenitur.

Leg. VII, 815 C *ταύτῃ δοκεῖ σχ. ὀρθότατον αὔτ' εἶναι.*
VI, 768 D *σχ. τὴν πλείστην.*
ep. VII, 324 D *σχ. οὐκ ἂν αἰσχυνοίμην εἰπὼν δικαιότατον εἶναι τῶν τότε.*

In superlativorum numero etiam vocabula *πάντες, οὐδείς*, similia habenda sunt:

Leg. VII, 807 D *πᾶσα νὺξ σχ.*
800 C, 805 A *σχ. ὀλίγου πᾶσαι.*
ep. VII, 350 D *σχ. οὐδενί.*
Tim. 22 A *σχ. . . . οὐδένα.*

Sed pro cauta sua ac diligenti ratione dicendi Plato omnibus verbis acribus facile addit cautum illud *σχεδόν*:

Leg. VII, 795 A *σχεδὸν ἄνοια.*
817 C *σχ. μαινόμεθα τελέως.*
Tim. 61 C/D *τὸ δ' ἅμα σχ. οὐ δυνατόν.*
Leg. XII, 942 A *σχ. ὡς ἀνίατον ὄντα θανάτῳ ζημιοῦν.*
ep. VII, 326 A *σχ. ἀνιάτως ἔχοντα.*

Atque in hac nimia fere cura eo procedit, ut etiam aliorum modeste minuat dictorum vim. ep. VII, 324 A: *σχ. οὐκ εἰκάζων ἀλλ' ὡς εἰδὼς σαφῶς.* Karsten, qui hoc loco Socraticae modestiae imitationem inveniri putat (p. 43), parum recte mihi iudicare

Ἱππαρῖνος γέγονε, καὶ ἣν ἔσχε τότε δόξαν, ταύτην καὶ διετέλεσεν ἔχων, Συρακοσίους οἴεσθαι [B] *δεῖν ἐλευθέρους εἶναι κατὰ νόμους τοὺς ἀρίστους οἰκοῦντας. ὥστ' οὐδὲν*

---

videtur. Permulti sunt loci, quibus Plato eodem atque hic modo verbo *σχεδόν* utitur. Atque quod Karsten supervacuum non solum sed etiam molestum nostro loco *σχ.* esse censet, idem de multis Platonis locis iudicare debet:

Leg. VI, 768 C *τὰ δ' ἀπολείπει σχ.*
Tim. 61 C *σχ. ἐπιδέδεικται.*
65 C *σχ. εἴρηται.*
90 C *σχ. ἔοικε τέλος ἔχειν.*
Leg. VII, 797 D/E *σχ. δὴ διελήλυθα τανῦν.*
801 D *σχ. δ' ἀποδεδειγμένοι εἰσὶν ἡμῖν.*
ep. VII, 352 A *σχ. εἴρηται.*
347 C *ὡς νῦν εἴρηται σχ.*
Leg. VII, 811 A *τὸ τοιόνδε σχ.*
alia permulta.

Denique non praetereundum est verbis numerorum, tamquam accurate praecisis saepe addi solere *σχεδόν*:

Leg. III, 698 B *σχ. γὰρ δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς . . .*
VII, 809 E *δεκέτει σχ. ἐνιαυτοὶ τρεῖς.*
823 A B *σχ. ἑνί.*
ep. VII, 329 C *μηνὶ σχ. ἴσως τετάρτῳ.*
324 A *σχ. ἔτη τετταράκοντα γεγονώς.*

Quae contra hunc locum Karsten attulit — *σχεδόν* „otiosum" esse, cum probabile sit Platonem qua ipse tum esset aetate probe nosse —, ei, qui huius vocabuli usum in Platonis scriptis paulo accuratius observaverit, ridicula fere videntur. Nam omnibus fere locis „otiosum" est *σχεδόν*, propterea quod non est vox magni momenti sed parva particula ad ornandum magis quam ad declarandum sermonem apposita. His paucis quoniam *σχεδόν* vocabuli usurpationem in epistula VII. perlustravimus, sic concludere possumus: Vocabulum *σχ.* in epistula VII. eodem modo usurpatur atque in Platonis Legibus et Timaeo. Quae quidem observatio quamvis exigua tamen non minimi est momenti, propterea quod modestia et diligentia Platonis senis propria huius

θαυμαστόν, εἴ τις θεῶν καὶ τοῦτον εἰς τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ πολιτείας ἐκείνῳ γενέσθαι σύμφρονα ποιήσειε. τίς δ' ἦν ὁ τρόπος τῆς γενέσεως αὐτῆς, οὐκ ἀπάξιον ἀκοῦσαι

---

vocis crebritate optime ostenditur. Eiusdem vocabuli frequentiam Lutoslawski[1]) habet in numero idiomatum, quibus posterioris Platonicae dictionis proprietatem demonstrare studet (p. 124 nr. 350).

p. 122, 1 *εἰκάζων*] *εἰκάζειν* et *εἰδέναι* saepenumero opponuntur, velut Alk. I, 105 C: *εὖ οἶδα καὶ οὐκ εἰκάζω*, Conv. 425 C: *ὥστ' οὐδὲν εἰδότες — εἰκάζομεν*, Men. 98 B: *οὐκ εἰδὼς λέγω ἀλλ' εἰκάζω.*

p. 122, 2 *κατ' ἀρχάς*] cf. Leg. V, 736 A.

p. 123, 1 *Ἱππαρῖνος*] Duo cum fuerint illa aetate Hipparini, alter Dionysii maioris ex Aristomacha, alter Dionis ex Areta filius, difficillima exoritur quaestio, uter hoc loco dictus sit. Quam ut disceptemus, ad alteram prius accedamus quaestionem non leviorem. Aperta enim de Hipparino Dionis filio dissensio est inter Platonis epistulas atque historicos. Qua de re cum copiosius disseruerint Salomon,[2]) Karsten (p. 151 sqq.), Reinhold (p. 9—19), liceat mihi brevi esse. Confer quaeso Ed. Meyer, Geschichte des Altertums V p. 523. — Consentiunt Plutarchus (Dio, capp. 55. 56, opp. moral. II p. 119 A B), Cornelius Nepos (Dio, cap. 4, 3. 6, 2), Aelianus (V. H. III cap. 4) Hipparinum post patris reditum de superiore aedium parte se deiecisse atque ita interisse. Contra epistulae non solum de hac re nihil narrant, id quod in septima epistula maxime mirum est, sed etiam in epistula octava de eodem Hipparino etiam post Dionis mortem vivo agitur (355 E, 357 B C). Qua de re cum alia alii existimaverint viri docti, primum statuendum est cum his epistulae VIII verbis illud ceterarum epistularum silentium optime consentire. Deinde constat epistulas, quidquid de earum censes origine, tanto et aetate et auctoritate priores esse illis, quos supra dixi historicis (ex quibus Plutarchus aperte se dicit pro fontibus epistulis usum esse), ut facere minime possimus, quin contra historicorum consensum

---

[1]) „The origin and growth of Plato's logic", Lond. 1897.

[2]) De Platonis quae feruntur epistulis, Berlin, Progr. 1835.

νέῳ καὶ μὴ νέῳ, πειράσομαι δ' ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς διεξελθεῖν· ἔχει γὰρ καιρὸν τὰ νῦν.

Νέος ἐγώ ποτ' ὢν πολλοῖς δὴ ταὐτὸν ἔπαθον· ᾠήθην εἰ θᾶττον ἐμαυτοῦ γενοίμην κύριος ἐπὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως

---

epistulis fidem habeamus. Hac re absoluta ne de altera quidem illa quaestione amplius dubitandum esse videtur. Nam si vivus erat illis temporibus Dionis filius Hipparinus, fieri vix potuit, quin hunc intellegi vellet is, qui Dionis amicis de Hipparino quodam scriberet. Sed caveamus, ne temere quaestionem solvamus. Perspicuum est nostro loco tractari rem ab illis commemoratam in ea epistula, ad quam scriptor respondet. Hoc uno modo loci brevitas atque obscuritas declaratur. Nos, quippe qui priorem illam epistulam non noverimus, loci sententiam perspicere non possumus. Verum unum illud intellegimus a falsario talia scribi non potuisse; ille enim, cum priorem epistulam respicere non posset, utrum Hipparinorum intellegi vellet, explicare debebat.

p. 123, 1 *δόξαν — οἴεσθαι — δεῖν*] Verbis *ταύτην — ἔχων* interpositis vocabulum *οἴεσθαι* ei, quod supra dictum est, *δόξαν* adiungitur. Karsten (p. 45) hunc pleonasmum neque ad perspicuitatem quicquam conferre neque elegantiam augere iudicat. In Platonis scriptis similia occurrere concedit, sed ibi, velut Euthyd. 305 D, perspicuitatem augere contendit. Ne de perspicuitate aut elegantia verborum certemus, statim exempla afferre liceat. Quorum cum magnum numerum Astius ad Leg. I, 647 collegerit („Animadversiones in Plat. Leg." p. 81 sq.), ex multis pauca depromam: Leg. II, 657 B *ὡς ἡ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης* ***ζήτησις*** *τοῦ καινῇ* ***ζητεῖν*** *ἀεὶ μουσικῇ χρῆσθαι.* V, 746 E *οὐδ' ἐκεῖνα* ***φοβητέα δείσαντα*** *τὴν δόξασαν ἀεὶ γίγνεσθαι μικρολογίαν.* VIII, 839 D *μὴ* ***δυνατὸν*** *εἶναι* ***δύνασθαι***. Quibus Astii exemplis hoc addo: Leg. V, 729 B: *τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν* ***παρακελεύσματος*** *τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ* ***παρακελεύονται*** *λέγοντες, ὡς δεῖ πάντ' αἰσχύνεσθαι τὸν νέον.*

p. 124, 1 *εἴ τις θεῶν*] cf. ad 327 C „*ξυλλαμβανόντων θεῶν*".

p. 124, 3 *τρόπος τῆς γενέσεως*] Verborum ambages a Karsteno (p. 45 sq.) acriter vituperatae. At a Platone cum omnino

εὐθὺς [C] ἰέναι. καί μοι τύχαι τινὲς τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων τοιαίδε παρέπεσον. ὑπὸ πολλῶν γὰρ τῆς τότε πολιτείας λοιδορουμένης μεταβολὴ γίγνεται, καὶ τῆς μεταβολῆς εἷς καὶ πεντήκοντά τινες ἄνδρες προὔστησαν ἄρχοντες

---

non aliena sint talia, tum his ipsis verbis, τρόπος et γένεσις eodem modo persaepe utitur. τρόπος: Leg. V, 737 B τίς οὖν δὴ τρόπος ἂν εἴη τῆς ὀρθῆς διανομῆς, VII, 806 D τίς δὴ τρόπος ἀνθρώποις γίγνοιτ᾽ ἂν τοῦ βίου, οἷσι … — γένεσις: Leg. III, 691 A/B τί δὴ τὸν νομοθέτην ἔδει τότε τιθέντ᾽ εὐλαβηθῆναι τούτου περὶ τοῦ πάθους τῆς γενέσεως (constr. περὶ τῆς γεν. τούτου τοῦ π.). IV, 710 D sq. ἐκ τυραννίδος ἀρίστην φῄς γενέσθαι πόλιν ἄν … τὸ δὲ τέταρτον ὀλιγαρχία τὴν τοῦ τοιούτου γένεσιν χαλεπώτατα δύναιτ᾽ ἂν προσδέξασθαι. 712 A: τότε πολιτείας τῆς ἀρίστης καὶ νόμων τῶν τοιούτων φύεται γένεσις. Leg. XII, 945 E διὸ δὴ δεῖ πάντως τοὺς εὐθύνους θαυμαστοὺς πᾶσαν ἀρετὴν εἶναι. τεκταινώμεθα δή τινα τρόπον αὐτῶν τοιάνδε γένεσιν (i. e. creandi rationem).

p. 124, 3 οὐκ ἀπάξιον ἀκοῦσαι] cf. Leg. I, 645 C: Φανείη δὲ τάχ᾽ ἂν ἴσως τοῦ μήκους γ᾽ αὐτῶν (τῶν λόγων) οὐκ ἀπάξιον.

p. 125, 1 ἐξ ἀρχῆς] cf. Leg. V, 738 B καινὴν ἐξ ἀρχῆς ποιεῖν (πόλιν).

324 B — 330 B. Narrationis pars prior, in qua primum 324 B — 326 B quomodo Plato ad suam de re publica sententiam pervenerit, explicatur.

3 μεταβολὴ γίγνεται, καὶ τῆς μεταβολῆς] pro καὶ αὐτῆς, cf. Leg. V, 734 E: Καὶ τὸ μὲν προοίμιον τῶν νόμων ἐνταῦθα λεχθὲν τῶν λόγων τέλος ἐχέτω· μετὰ δὲ τὸ προοίμιον ἀναγκαῖόν που νόμον ἕπεσθαι.

4 εἷς καὶ πεντήκοντά τινες ἄνδρες] Eodem modo atque hic triginta viris adiunguntur duo illa collegia Xen. H. II, 4. 38: ἀπιέναι δ᾽ ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἑκάστους πλὴν τῶν τριάκοντα καὶ τῶν ἕνδεκα καὶ τῶν ἐν τῷ Πειραιεῖ ἀρξάντων δέκα. Aristot. Πολ. Αθ. 39, 6: τῶν δὲ παρεληλυθότων μηδενὶ πρὸς μηδένα μνησικακεῖν ἐξεῖναι πλὴν πρὸς τοὺς τριάκοντα καὶ τοὺς δέκα καὶ τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς τοῦ Πειραιέως ἄρξαντας.

ἕνδεκα μὲν ἐν ἄστει δέκα δ᾽ ἐν Πειραιεῖ περί τ᾽ ἀγορὰν ἑκάτεροι τούτων ὅσα τ᾽ ἐν τοῖς ἄστεσι διοικεῖν ἔδει, τριάκοντα δὲ πάντων ἄρχοντες κατέστησαν αὐτοκράτορες. τούτων δή τινες οἰκεῖοί τ᾽ ὄντες καὶ γνώριμοι ἐτύγχα-[D]νον ἐμοί, καὶ δὴ καὶ παρεκάλουν εὐθὺς ὡς ἐπὶ προσήκοντα πράγματά με. καὶ ἐγὼ θαυμαστὸν οὐδὲν ἔπαθον ὑπὸ νεότητος· ᾠήθην γὰρ αὐτοὺς ἔκ τινος ἀδίκου βίου ἐπὶ δίκαιον τρόπον ἄγοντας διοικήσειν δὴ τὴν πόλιν, ὥστ᾽ αὐτοῖς σφόδρα προσεῖχον τὸν νοῦν τί πράξοιεν. καὶ ὁρῶν δή που τοὺς ἄνδρας ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χρυσὸν ἀποδείξαντας τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν, τά τ᾽ ἄλλα καὶ φίλον ἄνδρ᾽ ἐμοὶ πρεσβύτερον Σωκράτη, ὃν ἐγὼ σχεδὸν οὐκ [E] ἂν αἰσχυνοίμην

Unde apparet, sicut hic a Platone, ita etiam vulgo non triginta viris solis sed his omnibus LI culpam crudelis illius imperii datam esse.

1 ἕνδεκα μὲν ἐν ἄστει, δέκα δ᾽ ἐν Πειραιεῖ] Arist. Πολ. Αθ. 35: … καὶ προσελόμενοι (οἱ τριάκοντα) σφίσιν αὐτοῖς τοῦ Πειραιέως ἄρχοντας δέκα, καὶ τοῦ δεσμωτηρίου φύλακας ἕνδεκα.

1 περί τ᾽ ἀγορὰν κτἑ.] Cum postea quini essent et ἀστυνόμοι et ἀγορανόμοι ut in urbe ipsa ita in Piraeeo (Arist. Πολ. Αθ. 50 sqq.), tunc in urbe undecim viri, qui vinculis publicis praeerant, his quoque muneribus fungebantur.

2 ἐν τοῖς ἄστεσι] breviter dictum pro in urbe et in Piraeeo. Aliis locis opponuntur ἄστυ et Πειραιεύς. Observandum est Aristotelem in eo libro qui est de re publica Atheniensium illis locis, quibus urbi Piraeeus opponitur articulo omisso dicere ἄστυ (ἐν ἄστει, εἰς ἄστυ), quod idem epistulae auctor facit (ἐν ἄστει), ceteris vero τὸ ἄστυ. — Breviloquentia illa mira nobis videri non potest, cum etiam ἀστυνόμοι ἐν Πειραιεῖ dicti sint.

10 χρυσόν] Verborum sensus tam facile intellegitur, ut non necesse sit „dictionem ductam esse ab Euripide, Troad. 432“, id quod Hemsterhusius putavit (K. p. 49). Neque enim talia a Platonis sermone aliena habenda sunt, cf. Leg. V, 738 D φῶς — σκότος, E κίβδηλος, 740 E κῦμα κατακλυσμὸν φέρων νόσων. Num haec omnia ex poetarum locis ducta esse putemus?

11 φίλον ἄνδρ᾽ ἐμοὶ πρεσβύτερον Σ.] Karsten (p. 50): „Ceterum hic quoque non pauca supervacua, quae melius abessent,

εἰπὼν δικαιότατον εἶναι τῶν τότε, ἐπί τινα τῶν πολιτῶν μεθ' ἑτέρων ἔπεμπον βίᾳ ἄξονθ' ὡς ἀποθανούμενον, [325] ἵνα δὴ μετέχοι τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, εἴτε βούλοιτ' εἴτε μή. ὁ δ' οὐκ ἐπείθετο, πᾶν δὲ παρεκινδύνευσε παθεῖν πρὶν ἀνοσίων αὐτοῖς ἔργων γενέσθαι κοινωνός. ἃ δὴ πάντα

---

ut illud φίλον ἄνδρα ἐμοὶ πρεσβύτερον Σ., quasi cuiquam aequalium, qui Socratem et Platonem nossent, illum natu maiorem fuisse ignotum esse posset.“ At longe aliter res se habet: His ipsis verbis et eis quae sequuntur (ὃν ἐγὼ σχεδὸν κτἑ.) manifeste demonstratur eos, ad quos epistula missa est, non tam bene instructos fuisse de Socrate, probatur etiam epistulam missam esse ad certos aliquos homines, non scriptam, ut homines Platonici de rebus Siculis instituerentur. Quare haec verba non minimo mihi videntur argumento esse epistulam veram non fictam esse.

p. 127, 12 ὃν ἐγὼ σχεδὸν οὐκ ἂν αἰσχυνοίμην] cf. Phaed. 118: ἀνδρός, ὡς φαῖμεν ἄν, τῶν τόθ' ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου ἄλλως τε καὶ φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου (hoc modo verba restituit Fridericus Blass, Rhythmen der asianischen Kunstprosa, p. 188). Platonis de Socrate iudicium illo atque hoc loco idem fere esse nemini mirum videri potest. Imitationem vero verborum (K. p. 50), si locos comparabis, non invenies; contra miraberis, quomodo eadem sententia, illum aequalium iustissimum fuisse, utroque loco non sine cauta quadam vel modesta temperantia (ὧν ἐπειράθημεν, σχεδὸν οὐκ ἂν αἰσχυνοίμην) aliis verbis sit expressa. — οὐκ αἰσχύνομαι saepe tamquam minuta verbi vi usurpatur, ita ut idem valeat atque οὐκ ὀκνῶ, non dubito aliquid facere, cf. Phaed. 245 E: ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν τις λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται (cf. etiam ep. II, 310 D ἐγὼ τἀληθῆ λέγειν οὔτ' ὀκνήσω οὔτ' αἰσχυνοῦμαι. Plato non habet, cur eum pudeat verum dicere; verba significant: non dubitabo).

5 ἀνοσίων] cf. 325 B ἀνοσιωτάτην αἰτίαν ἐπιβάλλοντες καὶ πάντων ἥκιστα Σωκράτει προσήκουσαν et 325 C (Σωκράτη) τὸν τότε τῆς ἀνοσίου ἀγωγῆς οὐκ ἐθελήσαντα μετασχεῖν. Ter Socrates dicitur „impie“ facere noluisse. Recte Odau monet etiam in Apologia pietatem (ὁσιότης) Socratis imprimis praedicari. Memento quoque cum in aliis Platonis scriptis

καθορῶν καὶ εἴ τιν' ἄλλα τοιαῦτ' οὐ σμικρά, ἐδυσχέρανά τε καὶ ἐμαυτὸν ἐπανήγαγον ἀπὸ τῶν τότε κακῶν. χρόνῳ δ' οὐ πολλῷ μετέπεσε τὰ τῶν τριάκοντά τε καὶ πᾶσ' ἡ τότε πολιτεία. πάλιν δὲ βραδύτερον μέν, εἷλκε δέ μ' ὅμως ἡ περὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ καὶ [B] πολιτικὰ ἐπιθυμία. ἦν οὖν καὶ ἐν ἐκείνοις ἅτε τεταραγμένοις πολλὰ γιγνόμεν', ἅ τις ἂν δυσχεράνειε, καὶ οὐδέν τι θαυμαστὸν ἦν τιμωρίας ἐχθρῶν γίγνεσθαί τινών τισι μείζους ἐν μεταβολαῖς· καίτοι

---

tum in Legibus persaepe haec vocabula (ὅσιος, ἀνόσιος etc.) occurrere.

Restat, ut de anacolutho a Karsteno graviter vituperato pauca dicam. Mihi quidem consentaneum visum est: Plato, cum de sua vita dicat, Socratis mentionem facit. Tum vero illud factum commemorans, quo magistri probitas optime declaratur, hoc narrationis loco paululum moratur, verborum structurae oblitus. Haec in epistula nequaquam miranda sunt; si vero rhetoris opus esse existimas, cum Karsteno, utrum inscitia an de industria in verborum constructione peccet auctor, quaerere periodorumque mutilationes conqueri debes.

1 ἐδυσχέρανά τε] cf. paulo infra 325 B δυσχεράνειε. Pluribus locis huius epistulae observare potes idem vocabulum brevi spatio intermisso vel eodem vel alio sensu repeti. Exempla affero praeter ἀνόσιον illud ter repetitum, de quo supra dixi, 325 D διοικεῖν — διῳκεῖτο; 325 E τελευτῶντ' ἰλιγγιᾶν — 326 A τελευτῶντα δὲ νοῆσαι, 324 B ἔπαθον· ᾠήθην — D ἔπαθον ὑπὸ νεότητος· ᾠήθην, vocabulum θαυμαστός in hac ipsa epistulae parte saepissime usurpatum. — Similia in Legibus non raro inveniuntur: V, 734 E ἀναγκαῖόν που νόμον ἕπεσθαι — διαφέρειν δ' ἀναγκαῖον, 727 A ὀρθῶς παρακελεύομαι — τιμᾷ δ' οὐδεὶς ὀρθῶς, 728 B προσπεφυκότα δὲ τοῖς τοιούτοις ἀνάγκη ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἃ πεφύκασιν ἀλλήλοις οἱ τοιοῦτοι π. . . . 731 E διὰ τὴν σφόδρα αὑτοῦ φιλίαν — 732 A/B χρὴ φεύγειν τὸ σφόδρα φιλεῖν αὑτόν, 739 C μηχανῇ — μεμηχάνηται, 740 D πορίζέτω μηχανὴν ὅτι μάλιστα — μηχαναί δ' εἰσι πολλαί — καὶ γὰρ ἐπισχέσεις γενέσεως, οἷς ἂν εὔρους εἴη γένεσις — νουθετήσεις πρεσβυτῶν περὶ νέους διὰ λόγων νουθετητικῶν.

πολλῇ γ' ἐχρήσανθ' οἱ τότε κατελθόντες ἐπιεικείᾳ. κατὰ δέ τινα τύχην αὖ τὸν ἑταῖρον ἡμῶν Σωκράτη τοῦτον δυναστεύοντές τινες εἰσάγουσιν εἰς δικαστήριον, ἀνοσιωτάτην αἰτίαν ἐπιβάλλοντες καὶ πάντων ἥκιστα Σωκράτει [C] *προσήκουσαν· ὡς ἀσεβῆ γὰρ οἱ μὲν εἰσήγαγον, οἱ δὲ κατεψηφίσαντο καὶ ἀπέκτειναν τὸν τότε τῆς ἀνοσίου ἀγωγῆς οὐκ ἐθελήσαντα μετασχεῖν περὶ ἕνα τῶν τότε φευγόντων φίλων, ὅτε φεύγοντες ἐδυστύχουν αὐτοί. σκοποῦντι δή μοι ταῦτά*

3 *δυναστεύοντές τινες*] Errat Karsten, cum dicit (p. 121): „Verba *δυναστής, δυναστεύω* praecipue usurpantur de unius vel paucorum dominatione . . .; latiore tamen sensu *δυναστεύειν* etiam dicuntur ei, penes quos est summa potestas, in oligarchia *οἱ ὀλίγοι*, in democratia *οἱ πολλοί* . . . homines potentes in civitate vocantur *μέγα δυνάμενοι*, non *δυναστεύοντες*." Nam cum in Legum libro IV. (p. 710 E) Plato de oligarchia scribit: *πλεῖστοι γὰρ ἐν αὐτῇ δυνασταὶ γίγνονται*, apertum est eum in democratia non multos sed paucos illos, quorum potentia magna est, *δυναστὰς* vocare. Idem observamus Demosth. Epist. II, 2: *ἐπειδὴ δὲ καλῶς ποιοῦντες ᾔσθησθε τὴν δυναστείαν, ἣν τινες τῶν ἐν τῇ βουλῇ παρεσκευάζονθ' ἑαυτοῖς.* Latior vocis *δυναστεύειν* usus apparet etiam ex loco Leg. IX, 863 B, ubi Plato *ἡδονὴν δυναστεύουσαν* dicit, et ex loco Leg. VI, 777 E: *ταὐτὸν δ' ἔστ' εἰπεῖν τοῦτ' ὀρθῶς ἅμα λέγοντ' ἐπί τε δεσπότῃ καὶ τυράννῳ καὶ πᾶσαν δυναστείαν δυναστεύοντι πρὸς ἀσθενέστερον ἑαυτοῦ.*

3 *δυναστεύοντες — οἱ μὲν — οἱ δὲ — αὐτοί*] Non accurate dicta sunt; neque enim *οἱ μὲν, οἱ δὲ* partes sunt eorum, qui supra *δυναστεύοντες* vocantur, sed *οἱ μὲν* iidem sunt atque illi *δυναστεύοντές τινες*, *οἱ δὲ* alii sunt homines earundem partium; *αὐτοί* denique summa est eorum, qui popularium partium erant. Credo nos hic habere exemplum solutioris dictionis, quae epistulam scribenti crimini dari non potest.

7 *περὶ ἕνα*] *περί* cum accusativo in epistula 36ies invenitur coniunctum, cum genetivo 45ies. Qui numeri cum Platonis consuetudine in posterioribus scriptis observata satis congruere videntur (cf. Lut. p. 130 nr. 391); post nomen positum est 9ies, id quod etiam melius cum Lutoslawskii numeris

τε καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πράττοντας τὰ πολιτικά, καὶ τοὺς νόμους γε καὶ ἔθη, ὅσῳ μᾶλλον διεσκόπουν ἡλικίας τ' εἰς τὸ πρόσθε προὔβαινον, τοσούτῳ χαλεπώτερον ἐφαίνετ' [D] *ὀρθῶς εἶναί μοι τὰ πολιτικὰ διοικεῖν. οὔτε γὰρ ἄνευ φίλων ἀνδρῶν καὶ ἑταίρων πιστῶν οἷόν τ' εἶναι πράττειν, οὓς οὔθ' ὑπάρχοντας ἦν εὑρεῖν εὐπετές, οὐ γὰρ ἔτι ἐν τοῖς τῶν πατέρων ἤθεσι καὶ ἐπιτηδεύμασιν ἡ πόλις ἡμῶν διῳκεῖτο, καινούς τ' ἄλλους ἀδύνατον ἦν κτᾶσθαι μετά τινος ῥᾳστώνης, τά τε τῶν νόμων γράμματα καὶ ἔθη διεφθείρετο καὶ ἐπεδίδου θαυμαστὸν ὅσον, ὥστε με τὸ πρῶτον πολλῆς μεστὸν ὄνθ' ὁρμῆς ἐπὶ τὸ πράττειν* [E] *τὰ κοινά, βλέποντ' εἰς ταῦτα καὶ φερόμεν' ὁρῶντα πάντῃ πάντως τελευτῶντ' ἰλιγγιᾶν καὶ τοῦ μὲν σκοπεῖν μὴ ἀποστῆναι, πῇ ποτ' ἄμεινον ἂν γίγνοιτο περί τ' αὐτὰ ταῦτα καὶ δὴ καὶ περὶ τὴν πᾶσαν πολιτείαν,* [326] *τοῦ δὲ πράττειν αὖ περιμένειν ἀεὶ καιρούς,*

consentit (Lut. p. 131 nr. 412). — Praepositionum numeri in epistula hi sunt: *περί* 81, *ἐν* 80, *εἰς* 52, *ἐκ* 31, *κατά* 29, *ἐπί* 24. Quos si cum posterioribus Platonis scriptis comparamus, miramur vocabulum *κατά* in epistula non saepius inveniri. Hac una in re a Lutoslawskii observationibus de posteriorum Platonis librorum dictione factis vel collectis epistula dissidet.

6 *εὐπετές*] Vocabulum *εὐπετής*, quod praeter hunc locum 327 C invenitur, posteriorum Platonis scriptorum proprium esse videtur (Lut. p. 139 nr. 486).

12 *πάντῃ πάντως*] cf. 326 B *οὐδαμῇ οὐδαμῶς*. Constantinus Ritter [1]) dicit se tales coniunctiones (apud Platonem) non invenisse nisi in libris posterioribus, ex quibus hosce affert locos Leg. VI, 777 E, VIII, 831 B, 840 C, IX, 868 C, XI, 913 A, 934 E, XII, 950 D, Phileb. 29 B, 65 E, Tim. 50 C, 51 C, Theaet. 76 C, praeterea Phaed. 78 D. — Leg. VI, 781 E, VII, 801 A, Tim. 29 C, Phaedr. 246 A. — Lut. p. 124 nr. 344.

13 *ἰλιγγιᾶν*] Recte dicit Steinhartius [2]) hoc vocabulum a Platone persaepe usurpari. Astius in lexico septem praeter hunc locos numerat, ex quibus simillimus huic est Crat. 411 B.

[1]) Untersuchungen über Plato, Stuttg. 1888, S. 66 f.

[2]) Platos Werke, von Müller und Steinhart, Bd. VII.

τελευτῶντα δὲ νοῆσαι περὶ πασῶν τῶν νῦν πόλεων, ὅτι κακῶς ξύμπασαι πολιτεύονται. τὰ γὰρ τῶν νόμων αὐταῖς σχεδὸν ἀνιάτως ἔχοντ᾽ ἐστὶν ἄνευ παρασκευῆς θαυμαστῆς τινος μετὰ τύχης. λέγειν τ᾽ ἠναγκάσθην ἐπαινῶν τὴν ὀρθὴν φιλοσοφίαν, ὡς ἐκ ταύτης ἔστι τά τε πολιτικὰ δίκαια καὶ τὰ τῶν ἰδιωτῶν πάντα κατιδεῖν. κακῶν οὖν οὐ λήξειν τὰ

---

2 ξύμπασαι] ξύμπας in epistula 5 ies invenitur, ἅπας 5 ies, πᾶς 78 ies. Frequentia horum vocabulorum eadem est atque in Platonis scriptis posterioribus, cf. Lut. p. 125 nr. 366 (Paginas Didoteanas epistula amplectitur 20).

2 κακῶς ξύμπασαι πολιτεύονται] cf. Leg. VII, 805 B ΚΛΕΙΝΙΑΣ: ἔστι μέντοι πάμπολλ᾽ ἡμῖν, ὦ ξένε, παρὰ τὰς εἰωθυίας πολιτείας τῶν νῦν λεγομένων. — Leg. VIII, 832. Duae causae esse dicuntur, cur non tales sint civitates, quales esse debeant; quarum altera est divitiarum cupiditas civium, altera in rei publicae forma est posita. Τὰς οὖν πολιτείας ἔγωγ᾽ αἰτίας εἶναί φημι . . . δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν καὶ τυραννίδα· τούτων γὰρ δὴ πολιτεία μὲν οὐδεμία, στασιωτεῖαι δὲ πᾶσαι λέγοιντ᾽ ἂν ὀρθότατα . . .

6 κατιδεῖν] cf. Rep. VII, 520 E sqq. Quod ibi dictum est τὸν ἀληθινῆς φιλοσοφίας βίον esse καταφρονοῦντα πολιτικῶν ἀρχῶν, hic eadem sententia affertur verbo κατιδεῖν (tamquam ex loco superiore conspicere).

6 κακῶν οὖν οὐ λήξειν κτἑ.] cf. Rep. V, 473 C D: Ἐὰν μὴ . . . ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ οἱ βασιλῆς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτ᾽ εἰς ταὐτὸν συμπέσῃ δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ᾽ ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλ᾽, ὦ φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ᾽ οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδ᾽ αὕτη ἡ πολιτεία μή ποτε πρότερον φυῇ τ᾽ εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἣν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. Hoc ipso loco facultatem habemus epistulae cum Platonis scriptis comparandae. Hic potissimum falsarium cognosci necesse est. Sed minime cognoscimus. Falsarius sua tenuitate coactus servilem in modum scriptoris verba imitatur: hic, quamquam manifestum est illum Rei publicae locum respici

ἀνθρώπινα γένη, πρὶν ἂν ἢ τὸ τῶν φιλοσοφούντων ὀρθῶς γε καὶ [B] ἀληθῶς γένος εἰς ἀρχὰς ἔλθῃ τὰς πολιτικὰς ἢ τὸ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πόλεσιν ἔκ τινος μοίρας θείας ὄντως φιλοσοφήσῃ.

Ταύτην δὴ τὴν διάνοιαν ἔχων εἰς Ἰταλίαν τε καὶ Σικελίαν ἦλθον, ὅτε πρῶτον ἀφικόμην. ἐλθόντα δέ μ᾽ ὁ ταύτῃ λεγόμενος αὖ βίος εὐδαίμων Ἰταλιωτικῶν τε καὶ Συρακοσίων τραπεζῶν πλήρης οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἤρεσε,

---

atque repeti, tamen magna libertate verba mutata sunt. Falsarius locum ab alio depromptum libello inserit, ita ut non raro pars interposita cum reliquis male coniuncta sit: hic Platonis sententia in suo, ut ita dicam, loco posita est et cum ceteris rebus aptissime cohaeret. Quae cum ita sint, hic certe falsarius deprehendi non potest.

3 ἔκ τινος μοίρας θείας] cf. ad 327 C ξυλλαμβανόντων θεῶν.

4 Inde ab initio epistulae usque ad hunc locum 68 numeravi locos, quibus tres vel plures deinceps inveniuntur syllabae breves (41 ies 3, 16 ies 4, 7 ies 5, ter 6, semel 8: 324 D οὐ]δὲν ἔπαθον ὑπὸ νεό[τητος); qui numerus optime congruit cum eis, quae de tribrevium frequentia in Platonis scriptis inventa disserit Fridericus Blass, Die Rhythmen der attischen Kunstprosa, p. 152 sq.

326 B — 327 B. De Platonis primo itinere in Siciliam facto.

5 διάνοιαν ἔχων] Etiam in itineribus narrandis praecipuum est propositum sententiam explicare.

6 ὁ ταύτῃ βίος] vita ibi usitata, cf. Thuk. VIII, 101 τὰ ταύτῃ χωρία.

6 ὁ λεγόμενος βίος εὐδαίμων] cf. Leg. III, 695 A: διεφθαρμένην δὲ παιδείαν ὑπὸ τῆς λεγομένης εὐδαιμονίας.

8 τραπεζῶν πλήρης] cf. Rep. III, 404 D: Συρακοσίαν δ᾽ ὦ φίλε τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψου, ὡς ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς. (Ad hunc locum Astius adnotat: Eustath. ad Iliad. XXIV p. 1496 v. 49 sq., Athen. I p. 96. XII p. 425. 459, Maxim. Tyr. Diss. III, 3 p. 21.) — Praeterea conferendum est Aristoph. fr. 216 (Kock). Qui Aristophanis locus manifeste ostendit Syracusanorum luxuriam in proverbio fuisse.

8 οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἤρεσε] Siculorum luxuriae Plato statim

δίς τε τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον ζῆν καὶ μηδέποτε κοιμώμενον μόνον νύκτωρ [C] καὶ ὅσα τούτῳ ἐπιτηδεύματα ξυνέπεται τῷ βίῳ· ἐκ γὰρ τούτων τῶν ἐθῶν οὔτ᾽ ἂν φρόνιμος οὐδείς ποτε γενέσθαι τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀνθρώπων ἐκ νέου ἐπιτηδεύων δύναιτ᾽ οὐχ οὕτω θαυμαστῇ φύσει κραθήσεται, σώφρων δ᾽ οὐδ᾽ ἂν μελλήσαι ποτὲ γενέσθαι, καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ὁ αὐτὸς λόγος ἂν εἴη. πόλις τ᾽ οὐδεμία ἂν ἠρεμήσαι κατὰ νόμους οὐδ᾽ οὑστινασοῦν ἀνδρῶν οἰομένων ἀναλίσκειν μὲν δεῖν πάντ᾽ ἐς ὑπερβολάς, [D] ἀργῶν δ᾽ εἰς ἅπανθ᾽ ἡγουμένων αὖ δεῖν γίγνεσθαι πλὴν εἰς εὐωχίας καὶ πότους καὶ ἀφροδισίων σπουδὰς διαπονουμένας· ἀναγκαῖον δ᾽ εἶναι ταύτας τὰς πόλεις τυραννίδας τε καὶ ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας μεταβαλλούσας μηδέποτε λήγειν δικαίου δὲ καὶ ἰσονόμου πολιτείας τοὺς ἐν αὐταῖς δυναστεύοντας μηδ᾽ ὄνομ᾽ ἀκούοντας ἀνέχεσθαι. ταῦτα δὴ πρὸς τοῖς πρόσθε διανοούμενος εἰς Συρακούσας διεπορεύθην,

---

quam acerrime obsistit eamque cum animi sanitate convenire posse pernegat.

3 *ἐκ γὰρ τούτων κτἑ.*] cf. Leg. III, 696 A: *οὐ γὰρ μήποτε γένηται παῖς καὶ ἀνὴρ καὶ γέρων ἐκ ταύτης τῆς τροφῆς διαφέρων πρὸς ἀρετήν.*

4 *ὑπὸ τὸν οὐρανόν*] cf. Tim. 23 D.

6 *κραθήσεται*] Huius vocabuli usum hisce exemplis cognoveris: Phaedr. 279 A *Δοκεῖ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τὰ τῆς φύσεως, ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι.* Leg. XI, 930 A: *εἰκὸς δ᾽ εἶναι τοὺς τοιούτους μὴ πραέσιν ἤθεσι κεκραμένους.* Leg. XII, 961 D: *νοῦς μετὰ τῶν καλλίστων αἰσθήσεων κραθείς.*

11 *εὐωχίας καὶ πότους καὶ ἀφροδισίων σπουδάς*] eodem modo haec tria coniuncta sunt p. 335 B et persaepe apud Platonem. Conferas locos infra adscriptos.

12 *τυραννίδας τε καὶ ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας . . . δικαίου δὲ . . . πολιτείας*] Leg. VIII, 832 (quem locum ad 326 A adnotavi) Plato has tres rei publicae formas *στασιωτείας* potius quam *πολιτείας* nominandas esse dicit.

ἴσως μὲν κατὰ τύχην, ἔοικε μὴν τότε μηχανωμένῳ [E] τινὶ τῶν κρειττόνων ἀρχὴν βαλέσθαι τῶν νῦν γεγονότων πραγμάτων περὶ Δίωνα καὶ τῶν περὶ Συρακούσας· δέος δέ, μὴ καὶ πλειόνων ἔτι, ἐὰν μὴ νῦν ὑμεῖς ἐμοὶ πείθησθε τὸ δεύτερον συμβουλεύοντι. πῶς οὖν δὴ λέγω πάντων ἀρχὴν γεγονέναι τὴν τότ᾽ εἰς [327] Σικελίαν ἐμὴν ἄφιξιν; ἐγὼ συγγενόμενος Δίωνι τότε νέῳ κινδυνεύω τὰ δοκοῦντ᾽ ἐμοὶ βέλτιστ᾽ ἀνθρώποις εἶναι μηνύων διὰ λόγων καὶ πράττειν αὐτὰ ξυμβουλεύων ἀγνοεῖν, ὅτι τυραννίδος τινὸ τρόπον κατάλυσιν ἐσομένην μηχανώμενος ἐλάνθανον ἐμαυτόν. Δίων μὲν γὰρ

---

1 *ἴσως μὲν κατὰ τύχην*] putare possis forte factum esse illud iter. Oppositum est: ex deorum voluntate factum est, id quod ex eis, quae sequuntur, facile cognoscimus. Vides, quam falsum sit quod Karsten vituperat (p. 134): „Illud certe nequaquam credibile, Platonem, ut in epistola legitur, *κατὰ τύχην* et temere Syracusas delatum esse.“ Certe consilio capto Plato Syracusas profectus est; sed de hac re nihil narrat, quia omnino non explicat de vita sua, sed de sententia politica. — *κατὰ τύχην* cf. Lut. p. 133 nr. 438.

1 *τινὶ τῶν κρειττόνων*] *κρείττονες* dei a poetis saepe vocantur; eodem modo vox illa usurpatur Soph. 216 B: *τάχ᾽ οὖν ἂν καὶ σοί τις οὗτος τῶν κρειττόνων συνέποιτο.*

3 *δέος δέ κτἑ.*] Ex praeteritorum narratione subito transit ad tempus praesens.

4 *τὸ δεύτερον συμβουλεύοντι*] Eodem modo dicitur 331 D *κατὰ δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ἐγὼ ὑμῖν τ᾽ ἂν ξυμβουλεύοιμι, ξυνεβούλευον δὲ καὶ Διονυσίῳ μετὰ Δίωνος.* Infra amplificatur consiliorum ordo et numerus, 334 C: *ξυμβουλεύω δὲ δή τι πρὸς τούτοις τὴν αὐτὴν ξυμβουλὴν καὶ λόγον τὸν αὐτὸν λέγων ἤδη τρίτον τρίτοις ὑμῖν . . .* D *ταῦτα πρῶτον μὲν Δίων᾽ ἐγὼ ἐπεχείρησα πείθειν, δεύτερον δὲ Διονύσιον, τρίτους δ᾽ ὑμᾶς νῦν.*

9 *ἀγνοεῖν*] Infinitivus imperfecti, cf. Kühner-Gerth[1]) II, 1 p. 194 adnot. 5.

---

[1]) R. Kühner, Ausführl. Grammatik der griech. Sprache, II. Teil (bes. von Dr. B. Gerth), 3. Aufl., Hannover u. Lpz. 1898.

δὴ μάλ' εὐμαθὴς ὢν πρός τε τἆλλα καὶ πρὸς τοὺς τόθ' ὑπ' ἐμοῦ λόγους λεγομένους οὕτως ὀξέως ὑπήκουσε καὶ σφόδρα ὡς οὐδεὶς πώποθ' ὧν ἐγὼ [B] προσέτυχον νέων καὶ τὸν ἐπίλοιπον βίον ζῆν ἠθέλησε διαφερόντως τῶν πολλῶν Ἰταλιωτῶν τε καὶ Σικελιωτῶν, ἀρετὴν περὶ πλείονος ἡδονῆς τῆς τ' ἄλλης τρυφῆς ἠγαπηκώς· ὅθεν ἐπαχθέστερον τοῖς περὶ τὰ τυραννικὰ νόμιμα ζῶσιν ἐβίω μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ περὶ Διονύσιον γενομένου. μετὰ δὲ τοῦτο διενοήθη μὴ μόνον ἐν αὐτῷ ποτ' ἂν γενέσθαι ταύτην τὴν διάνοιαν, ἣν αὐτὸς ὑπὸ τῶν ὀρθῶν λόγων ἔσχεν, ἐγγιγνομένην δ' αὐτὴν καὶ ἐν ἄλλοις [C] ὁρῶν κατενόει, πολλοῖς μὲν οὔ, γιγνομένην δ' οὖν ἔν τισιν, ὧν καὶ Διονύσιον ἡγήσαθ' ἕνα γενέσθαι τάχ' ἂν ξυλλαμβανόντων θεῶν, γενομένου δ' αὖ

5 *περὶ πλείονος ἠγαπηκώς*] *περὶ πλείονος ἀγαπᾶν* eodem modo hic coniunctum sicut alias *περὶ πλείονος ποιεῖσθαι*.

7 *τοῦ θανάτου τοῦ περὶ Διονύσιον γενομένου*] circumlocutio satis verbosa pro *τοῦ Διονυσίου θανάτου*. Similia in Legibus non rara sunt et praepositione *περί* Plato in posterioribus scriptis saepissime utitur (cf. Lut. p. 130 nr. 391); quod exemplis ostendere liceat: Phaedr. 246 B *ἡ περὶ ἡμᾶς ἡνιόχησις*, D *μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα*, 279 A *κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν λόγους*, Soph. 251 C *ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως*, Polit. 310 C *τὸ περὶ τὴν ἀνδρείαν γένος* (= *τὸ ἀνδρεῖον γ.*), Leg. VII, 794 D/E *τὰ περὶ τὰς χεῖρας, τὰ περὶ τοὺς πόδας* (= *αἱ χεῖρες, οἱ πόδες*), 823 A/B *θήρα γὰρ πάμπολύ τι πρᾶγμ' ἐστι, περιειλημμένον ὀνόματι νῦν σχεδὸν ἑνί· πολλὴ μὲν γὰρ ἡ τῶν ἐνύδρων, πολλὴ δ' ἡ τῶν πτηνῶν, πάμπολυ δὲ καὶ τὸ περὶ τὰ πεζὰ θηρεύματα.*

11 *πολλοῖς μὲν οὔ κτέ.*] Ritter (Ges.[1] p. 367) confert Leg. X, 888 C: *μεῖναι πολλοῖσι μὲν οὔ, μεῖναι δ' οὖν τισι*, XII, 953 C: *ἄν ποτέ τις ἀφίκηται, σπάνιος μέν, ἢν δ' οὖν ποτέ τις ἔλθῃ.*

13 *ξυλλαμβανόντων θεῶν*] Sapientiae et virtutis ultima causa in deo vel dis posita est. Non nisi divina vi efficitur, ut aliquis ad philosophiam perduci velit, cf. 324 B *εἴ τις θεῶν καὶ τοῦτον κτέ.*, 326 B *ἔκ τινος μοίρας θείας*. Leg. IV, 711 D *ὅταν ἔρως θεῖος τῶν σωφρόνων τε καὶ δικαίων ἐπιτηδευμάτων ἐγγένηται μεγάλαις τισὶ δυναστείαις*. — Cf. Odau l. l. p. 64 sq.

[1]) C. Ritter, Platos Gesetze, Lpz. 1896.

τοῦ τοιούτου τόν τ' αὐτοῦ βίον καὶ τὸν τῶν ἄλλων Συρακοσίων ἀμήχανον ἂν μακαριότητι ξυμβῆναι γενόμενον. πρὸς δὴ τούτοις ᾠήθη δεῖν ἐκ παντὸς τρόπου εἰς Συρακούσας ὅτι τάχιστ' ἐλθεῖν ἐμὲ κοινωνὸν τούτων, μεμνημένος τήν θ' αὑτοῦ καὶ ἐμὴν συνουσίαν, ὡς εὐπετῶς ἐξειργάσατ' εἰς [D] ἐπιθυμίαν ἐλθεῖν αὐτὸν τοῦ καλλίστου τε καὶ ἀρίστου βίου· ὃ δὴ καὶ νῦν εἰ διαπράξαιτ' ἐν Διονυσίῳ ὡς ἐπεχείρησε μεγάλας ἐλπίδας εἶχεν ἄνευ σφαγῶν καὶ θανάτων καὶ τῶν νῦν γεγονότων κακῶν βίον ἂν εὐδαίμονα καὶ ἀληθινὸν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ κατασκευάσαι. ταῦτα Δίων ὀρθῶς διανοηθεὶς ἔπεισε μεταπέμπεσθαι Διονύσιον ἐμέ, καὶ αὐτὸς ἐδεῖτο πέμπων ἥκειν ὅ τι τάχιστ' ἐκ παντὸς τρόπου, πρίν τινας ἄλλους ἐντυχόντας Διονυσίῳ ἐπ' [E] ἄλλον βίον αὐτὸν τοῦ βελτίστου παρατρέψαι. λέγων δὲ τάδ' ἐδεῖτ', εἰ καὶ μακρότερ' εἰπεῖν· τίνας γὰρ καιρούς, ἔφη, μείζους περιμενοῦμεν τῶν νῦν

2 *ἀμήχανον ἂν κτέ.*] Karstenus, qui dicit (p. 55) haec verba „vani potius hominis esse quam *φιλοσόφου*", non sensit scriptorem de eis rebus dicentem, quas omnibus animi viribus speraverat, ad sublimiorem inflammatum esse dictionem. Conferas etiam locum supra dictum Leg. IV, 711 D . . . *ὅταν δὲ ξυμβῇ, μυρία καὶ πάντ' ἐν πόλει ἀγαθ' ἀπεργάζεται, ἐν ᾗ ποτ' ἂν ἐγγένηται.*

2 *ξυμβῆναι γενόμενον*] cf. ad 328 A. — Rohrer (diss. p. 31): „Haec circumlocutio, quam Karsten p. 55 adnotat, non in inanibus illis epistulae scriptoris pleonasmis numeranda, sed potius quaesita existimanda est imitatio Platonis, cui talia satis usitata sunt, velut in Tim. p. 86 B: *τὰ μὲν νοσήματα ταύτῃ συμβαίνει γενόμενα*, saepissime in libris de legibus scriptis."

8 *ἄνευ σφαγῶν καὶ θανάτων καὶ τῶν νῦν γεγονότων κακῶν*] cf. ad 331 D.

9 *βίον εὐδαίμονα καὶ ἀληθινὸν*] oppositum est illi „*ὁ ταύτῃ λεγόμενος βίος εὐδαίμων*". — Philosophia ubique in epistula cum vitae ratione coniuncta est, cf. 328 A *λόγος καὶ βίος*.

παραγεγονότων θείᾳ τινὶ τύχῃ; καταλέγων δὲ τήν τ' ἀρχὴν τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ τὴν αὐτοῦ δύναμιν [328] ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν νεότητα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν Διονυσίου, φιλοσοφίας τε καὶ παιδείας ὡς ἔχοι σφόδρα λέγων, τούς θ' αὐτοῦ ἀδελφιδοῦς καὶ τοὺς οἰκείους ὡς εὐπαράκλητοι εἶεν πρὸς τὸν ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενον ἀεὶ λόγον καὶ βίον, ἱκανώτατοί τε Διονύσιον συμπαρακαλεῖν, ὥστ' εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν ἐλπὶς πᾶσ' ἀποτελεσθήσεται τοῦ τοὺς αὐτοὺς φιλοσόφους τε καὶ πόλεων ἄρχοντας μεγάλων ξυμβῆναι γενομένους. τὰ μὲν δὴ [B] παρακελεύματ' ἦν ταῦτα τε καὶ τοιαῦθ' ἕτερα πάμπολλα, τὴν δ' ἐμὴν δόξαν τὸ μὲν περὶ

1 *ἀρχὴν τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας*] principatum Italiae atque Siciliae, quem Syracusae tum obtinebant.

4 *φιλοσοφίας ὡς ἔχοι σφόδρα*] cf. Kühner-Gerth II, 1 p. 383. Haud scio an *σφοδράν* scribendum sit.

6 *τὸν ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενον ἀεὶ λόγον καὶ βίον*] Karsteno accidit, ut haec verba (*λ. καὶ β.*) in ineptis tautologiis numeraret (p. 58), qua in re ne Rohrerus quidem ei assensus est (diss. p. 32 sq.).

5 *ἀδελφιδοῦς — εὐπαράκλητοι — ἱκανώτατοι*] De his Dionis nepotibus vehementer disputatum est. Nam cum paulo supra commemorata sit Dionysii *νεότης*, apparet illius fratres, Hipparinum et Nysaeum, qui multo minores natu erant, minime dici potuisse „idoneos, qui una Dionysium ad philosophiam adducerent“ (*εὐπαράκλητοι* certe dici poterant; nam quo minores erant natu, eo facilius bona educatione rectae vitae assuefiebant). Dubito, an vocabula *ἱκανώτατοι κτέ.* ad familiares (*καὶ τοὺς οἰκείους*) solos referre possimus. Sed recte mihi Reinholdius (l. l. p. 18) et Odavius (l. l. p. 76) dixisse videntur etiam alios Dionis nepotes hic intellegi posse.

9 *ξυμβῆναι γενομένους*] cf. 327 C, 330 B, 330 C. *συμβαίνω* non modo cum infinitivo coniunctum sed etiam cum participio saepe apud Platonem invenitur. Cf. Leg. V, 745 E *ὥστε ξυμβῆναι κατὰ λόγον οὕτω ξύμπαντα γενόμενα*, XII, 946 C *μέχριπερ ἂν ἑκάστῳ πέντε καὶ ἑβδομήκοντ' ἔτη ξυμβῇ γενόμενα.* Menex. 237 C, Phil. 42 D, Euthyd. 281 E (Kühner-Gerth II, 2 p. 59).

τῶν νέων, ὅπῃ ποτὲ γενήσοιτ', εἶχε φόβος· αἱ γὰρ ἐπιθυμίαι τῶν τοιούτων ταχεῖαι καὶ πολλάκις ἑαυταῖς ἐναντίαι φερόμεναι· τό δὲ Δίωνος ἠπιστάμην τῆς ψυχῆς πέρι φύσει τ' ἐμβριθὲς ὂν ἡλικίας τ' ἤδη μετρίως ἔχων. ὅθεν μοι σκοπουμένῳ καὶ διστάζοντι, πότερον εἴη πορευτέον ἢ πῶς, ὅμως ἔρρεψε δεῖν, εἴ ποτέ τις τὰ διανοηθέντα περὶ [C] νόμων τε καὶ πολιτείας ἀποτελεῖν ἐγχειρήσοι, καὶ νῦν πειρατέον εἶναι· πείσας γὰρ ἕνα μόνον ἱκανῶς πάντ' ἐξειργασμένος ἐσοίμην ἀγαθά. ταύτῃ μὲν δὴ τῇ διανοίᾳ τε καὶ τόλμῃ ἀπῆρα οἴκοθεν οὐχ ᾗ τινες ἐδόξαζον, ἀλλ' αἰσχυνόμενος μὲν ἐμαυτὸν τὸ μέγιστον, μὴ δόξαιμί ποτ' ἐμαυτῷ παντάπασι λόγοις μόνον ἀτεχνῶς εἶναι τίς, ἔργου δ' οὐδενὸς ἄν ποθ' ἑκὼν ἀνθάψασθαι, κινδυνεύσειν δὲ προδοῦναι πρῶτον μὲν τὴν Δίωνος ξενίαν τε καὶ [D] ἑταιρείαν ἐν κινδύνοις ὄντως γεγονότος οὐ σμικροῖς. εἴτ' οὖν πάθοι τι, εἴτ' ἐκπεσὼν ὑπὸ Διονυσίου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν

5 *ἢ πῶς*] in posterioribus Platonis scriptis saepe legitur pro *ἢ οὔ*, cf. Ritter, Untersuchungen über Plato (Stuttg. 1888) p. 24, Lut. p. 123 nr. 331. — Velim observes, quam multae earum rerum, quas Lutoslawski Platonis senis proprias esse dixit, in epistula inveniantur.

8 *πειρατέον εἶναι*] non pendet ex *δεῖν*, sed omnia illa *εἴ ποτε — πειρατέον εἶναι* explicationis gratia adiuncta sunt, cum posset verbis *ὅμως ἔρρεψε δεῖν* tota res finiri. Imago deprompta est de libra, quae duas habet lances, *δεῖ* et *οὐ δεῖ*; quare cum dictum sit *ἔρρεψε δεῖν*, nihil dubium relinquitur. Sed ut hoc consilium tum captum tamquam causis firmet, dicit se, etiamsi spes non magna fuisset, tamen conatum metuere non debuisse. — Etsi intellegi hac ratione verba possunt, tamen non bene adiuncta sunt illa *εἴ ποτέ τις κτέ.*, quare corruptum esse hunc locum facile crediderim.

14 *πρῶτον μὲν*] non sequitur alterum membrum; paulum commoratus in hoc cogitato verborum constructionem obliviscitur, ita ut alterum membrum (*φιλοσοφία προδέδοται* 328 E) alteri subiungatur (cf. p. 324 D/E). Id quod ne hoc quidem loco mirum nobis videri potest.

ἔλθοι παρ᾽ ἡμᾶς φεύγων καὶ ἀνέροιτ᾽ εἰπών· ὦ Πλάτων, ἥκω σοι φυγὰς οὐχ ὁπλιτῶν δεόμενος οὐδ᾽ ἱππέων ἐνδεὴς γενόμενος τοῦ ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ λόγων καὶ πειθοῦς, ᾗ σε μάλιστ᾽ ἠπιστάμην ἐγὼ δυνάμενον ἀνθρώπους νέους ἐπὶ τἀγαθὰ καὶ τὰ δίκαια προτρέποντ᾽ εἰς φιλίαν τε καὶ ἑταιρείαν [E] *ἀλλήλοις καθιστάναι ἑκάστοτε· ὧν ἐνδείᾳ κατὰ τὸ σὸν μέρος νῦν ἐγὼ καταλιπὼν Συρακούσας ἐνθάδε πάρειμι· καὶ τὸ μὲν ἐμὸν ἔλαττον ὄνειδός σοι φέρει· φιλοσοφία δέ, ἣν ἐγκωμιάζεις ἀεὶ καὶ ἀτίμως φῂς ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων φέρεσθαι, πῶς οὐ προδέδοται τὰ νῦν μετ᾽ ἐμοῦ μέρος ὅσον ἐπὶ σοὶ γέγονε;* [329] *καὶ Μεγαροῖ μὲν εἰ κατοικοῦντες ἐτυγχάνομεν, ἦλθες δή που ἂν μοι βοηθὸς ἐφ᾽ ἅ σε παρεκάλουν, ἢ πάντων ἂν φαυλότατον ἡγοῦ σαυτόν· νῦν δ᾽ ἄρα τὸ μῆκος τῆς πορείας καὶ τὸ μέγεθος δὴ τοῦ πλοῦ καὶ τοῦ πόνου ἐπαιτιώμενος οἴει δόξαν κακίας ἀποφευξεῖσθαί ποτε; πολλοῦ καὶ δεήσει. λεχθέντων δὲ τούτων τίς ἂν ἦν μοι πρὸς ταῦτ᾽ εὐσχήμων ἀπόκρισις; οὐκ ἔστιν. ἀλλ᾽ ἦλθον μὲν κατὰ λόγον ἐν δίκῃ θ᾽ ὡς οἷόν τ᾽ ἄνθρωπον μάλιστα, διὰ* [B] *τὰ τοιαῦτα καταλιπὼν τὰς ἐμαυτοῦ διατριβὰς οὔσας οὐκ ἀσχήμονας ὑπὸ*

1 *ὦ Πλάτων*] Oratio ficta iniungitur, ex Platonis consuetudine, cf. ad 346 D. — *ὦ Πλάτων* cf. Leg. VI, 770 B: *ὦ φίλοι* . . ., 772 E *ὦ παῖ, τοίνυν φῶμεν τῷ* . . .

7 *κατὰ τὸ σὸν μέρος*] cf. infra *μέρος ὅσον ἐπὶ σοὶ γέγονε*, Leg. V, 731 B *σμικροτέραν αὐτὴν (τὴν πόλιν) πρὸς εὐδοξίαν τὸ ἑαυτοῦ μέρος ἀπεργάζεται.* — *κατά* = quantum attinet ad cf. Lut. p. 133 nr. 442.

18 *ἐν δίκῃ*] iuste, iure cf. Phaedr. 266 A, 275 E, 277 D, Leg. XII, 945 D.

19 *ὡς οἷόν τ᾽ ἄνθρωπον μάλιστα*] circumlocutio copiosior pro *μάλιστ᾽ ἀνθρώπων* Leg. I, 629 A; cf. Gorg. 510 B *ὡς οἷόν τε μάλιστα*, Phaedr. 277 A: *εἰς ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν μάλιστα*, Soph. 239 B, Rep. II, 361 D: *ὡς μάλιστα δύναμαι.*

20 *οὔσας οὐκ ἀσχήμονας*] Non sua, sed Dionis causa in Siciliam se venisse confirmat et probat. Vita ea, quam relinquebat, ei non displicebat; quam vero assecuturus erat, ea minime certe placere poterat.

τυραννίδα δοκοῦσαν οὐ πρέπειν τοῖς ἐμοῖς λόγοις οὐδ᾽ ἐμοί· ἐλθών τ᾽ ἐμαυτὸν ἠλευθέρωσα Διὸς ξενίου καὶ τῆς φιλοσόφου ἀνέγκλητον μοίρας παρέσχον, ἐπονειδίστου γενομένης ἄν, εἴ τι καταμαλθακισθεὶς καὶ ἀποδειλιῶν αἰσχύνης μετέσχον κακῆς. ἐλθὼν δέ, οὐ γὰρ δεῖ μηκύνειν, εὗρον στάσεως τὰ περὶ Διονύσιον μεστὰ ξύμπαντα καὶ διαβολῶν πρὸς τὴν τυραννίδα Δίωνος πέρι· [C] *ἤμυνον μὲν οὖν καθ᾽ ὅσον ἠδυνάμην, σμικρὰ δ᾽ οἷός τ᾽ ἦν, μηνὶ δὲ σχεδὸν ἴσως τετάρτῳ Δίωνα Διονύσιος αἰτιώμενος ἐπιβουλεύειν τῇ τυραννίδι, σμικρὸν εἰς πλοῖον ἐμβιβάσας ἐξέβαλεν ἀτίμως. οἱ δὴ Δίωνος τὸ μετὰ τοῦτο πάντες φίλοι ἐφοβούμεθα, μή τιν᾽ ἐπαιτιώμενος τιμωροῖθ᾽ ὡς συναίτιον τῆς Δίωνος ἐπιβουλῆς περὶ δ᾽ ἐμοῦ καὶ διῆλθε λόγος τις ἐν Συρακούσαις, ὡς τεθνεὼς εἴην ὑπὸ Διονυσίου τούτων ὡς πάντων τῶν* [D] *τότε γεγονότων αἴτιος. Ὁ δ᾽ αἰσθανόμενος πάντας ἡμᾶς οὕτω διατεθέντας φοβούμενος, μὴ μεῖζον ἐκ τῶν φόβων γένοιτό τι, φιλοφρόνως πάντας ἀνελάμβανε, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐμὲ παρεμυθεῖτό τε καὶ θαρρεῖν διεκελεύετο καὶ ἐδεῖτο*

4 *καταμαλθακισθείς*] *ἅπαξ λεγόμενον.* Lut. p. 88: „The most important peculiarity of Plato's vocabulary in his later works is its originality, leading the author to invent many new words“ . . . Cf. *εὐπαράκλητος* 328 A, *ἀνοσιουργία* 335 B.

5 *εὗρον*] Postquam 327 B — 329 B exposuit, quibus rationibus permotus iter fecerit, 329 B — 333 B de ipsa peregrinatione narrat. Mirum, quantum differant inter se hae partes: De causis tanta copiositate explicat, ut 328 C re paene absoluta (*ταύτῃ μὲν δὴ τῇ διανοίᾳ κτἑ.*) tamquam denuo incipiat (*οὐχ ᾗ τινες ἐδόξαζον, ἀλλ᾽* . . .); de rebus gestis brevis est (*οὐ γὰρ δεῖ μηκύνειν*). Tamen ex singulis rebus narratis (velut *σμικρὸν εἰς πλοῖον ἐμβιβάσας*) cognoscimus scriptorem non ignorantia coactum sed consulto res leviter attingere. Paulo uberius eas res tractat, quae paucis notae erant, velut Dionysii in se benevolentiam ac verba benigna.

13 *λόγος τις*] Miramur, tales rumöres tunc oriri potuisse. Certe haec a falsario fingi non poterant.

17 *καὶ δὴ καὶ τὸν ἐμὲ*] Astius (in lex. Plat. s. v. *ἐγώ*): „Cum articulo nectitur ita ut persona efferatur vel alteri opponatur.

πάντως μένειν· ἐγίγνετο γάρ οἱ τὸ μὲν ἐμὲ φυγεῖν ἀπ' αὐτοῦ καλὸν οὐδέν, τὸ δὲ μένειν, διὸ δὴ καὶ σφόδρα προσεποιεῖτο δεῖσθαι. τὰς δὲ τῶν τυράννων δεήσεις ἴσμεν, ὅτι μεμειγμέναι ἀνάγκαις εἰσίν· ὃ δὴ μηχανώμενος διεκώλυέ [E] *μου τὸν ἔκπλουν εἰς ἀκρόπολιν ἀγαγὼν καὶ κατοικίσας, ὅθεν οὐδ' ἂν εἷς ἔτι με ναύκληρος μὴ ὅτι κωλύοντος ἐξήγαγε Διονυσίου, ἀλλ' οὐδ' εἰ μὴ πέμπων αὐτὸς τὸν κελεύοντ' ἐξαγαγεῖν ἐπέστελλεν, οὔτ' ἂν ἔμπορος οὔτε τῶν ἐν ταῖς τῆς χώρας ἐξόδοις ἀρχόντων οὐδ' ἂν εἷς περιεῖδέ με μόνον ἐκπορευόμενον, ὃς οὐκ ἂν συλλαβὼν εὐθέως παρὰ Διονύσιον πάλιν ἀπήγαγεν ἄλλως τε καὶ διηγγελμένον ἤδη ποτὲ τοὐναντίον* [330] *ἢ τὸ πρότερον πάλιν, ὡς Πλάτωνα Διονύσιος θαυμαστῶς ὡς ἀσπάζεται. τὸ δ' εἶχε δὴ πῶς; τὸ γὰρ ἀληθὲς δεῖ φράζειν. ἠσπάζετο μὲν ἀεὶ προιόντος τοῦ χρόνου μᾶλλον κατὰ τὴν τοῦ τρόπου τε καὶ ἤθους συνουσίαν, ἑαυτὸν δ' ἐπαινεῖν μᾶλλον ἢ Δίων' ἐβούλετό με καὶ φίλον ἡγεῖσθαι διαφερόντως μᾶλλον ἢ κεῖνον καὶ θαυμαστῶς ἐφιλονείκει πρὸς τὸ τοιοῦτον· ᾗ δ' ἂν οὕτως ἐγένετ', εἴπερ ἐγίγνετο, κάλλιστ', ὤκνει, ὡς δὴ μανθάνων καὶ ἀκούων τῶν περὶ φιλοσοφίαν* [B] *λόγων οἰκειοῦσθαι καὶ ἐμοὶ συγγίγνεσθαι, φοβούμενος τοὺς τῶν διαβαλλόντων λόγους, μή πῃ παραποδισθείη καὶ Δίων δὴ πάντ' εἴη διαπεπραγμένος. ἐγὼ δὲ πάνθ' ὑπέμενον, τὴν πρώτην διάνοιαν φυλάττων ᾗπερ*

Theaet. 166 A: *γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξε,* Soph. 239 A: *τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γε τί τις ἂν λέγοι,* Phil. 20 B: *δεινὸν . . . ἔτι προσδοκᾶν οὐδὲν δεῖ τὸν ἐμὲ . . .*“

1 *ἐγίγνετο γάρ οἱ κτἑ.*] Dionysii perfidiam postea expertus scriptor eum tum quoque gloriae cupiditate non benevolentia commotum fecisse arbitratur.

3 *τὰς δὲ τῶν τυράννων δεήσεις κτἑ.*] optime dictum.

5 *ὅθεν* — 330 A *ἀσπάζεται*] inter scribendum aliud alii impedimentum adiungitur, qua re perlongum factum est enuntiatum. Habes epistulam raptim scriptam, non artificiose compositam.

13 *τὸ γὰρ ἀληθὲς δεῖ φράζειν*] Quamquam non veram fuisse Dionysii benevolentiam existimat, tamen iustum esse putat concedere se ab illo comiter ac benigne acceptum esse.

ἀφικόμην, εἴ πως εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθοι τῆς φιλοσόφου ζωῆς· ὁ δ' ἐνίκησεν ἀντιτείνων.

Καὶ ὁ πρῶτος δὴ χρόνος τῆς εἰς Σικελίαν ἐμῆς ἐπιδημήσεώς τε καὶ διατριβῆς διὰ πάντα ταῦτα ξυνέβη γενόμενος. μετὰ δὲ τοῦτ' ἀπεδήμησά τε [C] *καὶ πάλιν ἀφικόμην πάσῃ σπουδῇ μεταπεμπομένου Διονυσίου· ὧν δ' ἕνεκα καὶ ὅσ' ἔπραξα, ὡς εἰκότα τε καὶ δίκαι', ὑμῖν πρῶτον μὲν ξυμβουλεύσας, ἃ χρὴ ποιεῖν ἐκ τῶν νῦν γεγονότων, ὕστερον τὰ περὶ ταῦτα διέξειμι, τῶν ἐπανερωτώντων ἕνεκα, τί δὴ βουλόμενος ἦλθον τὸ δεύτερον, ἵνα μὴ τὰ πάρεργ' ὡς ἔργα*

---

1 *εἴ πως εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθοι*] Exspectat, si ad philosophiae cupiditatem Dionysius perveniat. Ipse istam cupiditatem tyranno inicere non potest; exspectat, si quis deorum iniciat. Cf. ad 327 C (*ξυλλαμβανόντων θεῶν*).

2 *ἀντιτείνων*] opp. *ὑπείκω*, cf. Leg. V, 727 D: *ὑπείκει καὶ οὐκ ἀντινείνει διδάσκων τε καὶ ἐλέγχων.*

330 B — 337 E. Consilium quod vocatur, inter narrationis partes interpositum.

330 B — 334 C. Consilii prooemium.

3 *καὶ ὁ πρῶτος*] His verbis narratio de priore (vel altero) itinere in Siciliam facto absolvitur.

4 *ξυνέβη γενόμενος*] cf. ad 328 A.

5 *μετὰ δὲ τοῦτ' ἀπεδήμησα*] De altero (vel tertio) itinere postea se dicturum esse promittit, postquam consilium dederit.

5 *πάσῃ σπουδῇ κτἑ.*] 338 B *ἐμὲ δ' ἥκειν ἐκ παντὸς τρόπου ἠξίου.* Cf. 339 A—C.

10 *ἵνα μὴ τὰ πάρεργ' ὡς ἔργα κτἑ.*] Haec verba ei, qui epistulae consilium cognoscere vult, maxime sunt observanda. Scriptor narrationes de sua vita factas *πάρεργα* esse dicit, iisque consilium id, quod est daturus, tamquam *ἔργον* opponit. At qui epistulam legerit, facile cognoscet narrationibus illis non modo spatium datum esse longe maximum, sed etiam eis locis, quibus de consilio dando verba faciat, semper scriptorem reverti ad res a Dione ipsoque gestas. Quae quomodo cum his verbis convenire possint, nobis quaerendum est. Num scribentem fugit, quid ipse scribat? Tantam stultitiam neque Platoni neque falsario possumus

μοι ξυμβαίνῃ λεγόμενα. λέγω δὴ τάδ' ἐγώ· τὸν συμβουλεύοντ' ἀνδρὶ κάμνοντι καὶ δίαιταν διαιτωμένῳ μοχθηρὰν πρὸς ὑγίειαν ⟨ἢ⟩ ἄλλο τι [D] χρὴ πρῶτον μὲν αὐτὸν

---

imputare. Contra mihi videtur apparere verba illa scripta esse eorum causa, qui epistulam legerent; non quo de eius compositione deciperentur — quomodo poterant decipi? —, sed ut scribentis voluntatem cognoscerent. Is non sua causa scribit, sed illis suadere vult; hoc sibi *ἔργον* proposuit, prae quo cetera ei *πάρεργα* esse videntur. Hac de causa medium epistulae locum consilio tribuit, quamquam non ignorat rerum gestarum memoriam optimam illis magistram futuram esse.

1 *λέγω δὴ τάδ' ἐγώ*] Priusquam ad ipsum consilium accedit, praefatur de consiliandi ratione.

1 *τὸν συμβουλεύοντ' ἀνδρὶ κ.*] Karsten affert Rep. IV, 425 E sqq. et dicit „inde nostrum sua compilasse“. Eadem fere sententia illo atque hoc loco expressa est, sed imitationis vel compilationis nihil invenio. Nisi forte hoc imitationem esse putas in comparatione de medico desumpta, quam apud Platonem crebram esse ipse dicit Karsten (Theaet. 167 A, Pol. 297 E), verba *κάμνοντες* et *δίαιτα* occurrere. Unus locus simillimus est *προαγορεύουσι κτἑ.*; neque vero imitatio haec est, sed repetitio; quam a Platone non esse factam Karsten non probavit.

Totum hunc locum inde ab 330 D — 331 D Karsten (p. 61 sqq.) elegit, quo demonstraret scriptorem verbis et sententiis Platonicae orationis colorem esse imitatum. Affert quidem nonnullos locos, quibus eaedem fere sententiae inveniantur. Sed hos locos Platonis imitatum esse scriptorem minime probat; in circulo quodammodo versatur, cum imitatorem esse ex imitationibus, imitationes esse ex imitatore doceat; id quod in singulis rebus ostendam.

3 *ἢ ἄλλο τι*] Vocabulum *ἢ* inserui .Karstenum secutus. Post litteram N excidisse litteram H facile credideris. — Quod libri exhibent, *ἄλλο τι* (vel *ἀλλ' ὅτι*), non intellego. Hermannus scribit *ὅτι*, omissis *αλλ*; hasce litteras deleri posse facile concedo; nam ex *-αν* repetitis fieri potuerunt. Sed verborum compositio Hermanni mutatione peior fit: si enim iungas *συμβουλεύοντα, ὅτι χρὴ . . .*, non habes, quo referas *καὶ τἆλλ' ἤδη παραινεῖν*. Quare optima mihi esse videtur Karsteni coniectura:

μεταβάλλειν τὸν βίον καὶ ἐθέλοντι μὲν πείθεσθαι καὶ τἆλλ' ἤδη παραινεῖν· μὴ ἐθέλοντι δέ, φεύγοντ' ἀπὸ τῆς τοῦ τοιούτου ξυμβουλῆς ἄνδρα θ' ἡγοίμην ἂν καὶ ἰατρικόν, τὸν δ' ὑπομένοντα τοὐναντίον ἄνανδρόν τε καὶ ἄτεχνον. ταὐτὸν δὴ καὶ πόλει, εἴτ' αὐτῆς εἷς εἴη κύριος εἴτε καὶ

μοχθηρὰν πρὸς ὑγίειαν ἢ ἄλλο τι bene intellegitur; neque enim solis aegrotis suadendum est (cf. Leg. XII, 960 D: *δεῖ μὴ μόνον ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν τοῖς σώμασι παρασκευάζειν, ἀλλὰ καὶ εὐνομίαν ἐν ταῖς ψυχαῖς*); verba optime coniungi possunt: *τὸν συμβουλεύοντα . . . χρὴ . . . μεταβάλλειν . . . καὶ . . . παραινεῖν.*

1 *μεταβάλλειν*] ipsam vitam, ipsam vitae rationem commutare. — *μεταβάλλειν* eodem modo usurpatur Theaet. 167 A: *ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις.* — De vocabuli significatione cf. Leg. X, 894 A (*μεταβάλλειν* = mutari), C (*μεταβάλλεσθαι* = mutari), E (*μεταβάλλειν* = mutare), 903 C (*μεταβάλλειν παντοίας μεταβολάς*).

2 *φεύγοντ' — ὑπομένοντα — ἄτεχνον*] Non satis habet dicere *μὴ παραινεῖν*, sed pluribus sententiam explicat; qua re verborum structura turbatur.

2 *τῆς τοῦ τοιούτου ξυμβουλῆς*] *τοῦ τοιούτου* est genetivus obiectivus (*ξυμβουλεύειν τινί*), cf. Leg. VII, 799 A *ἐπὶ τοῖς τῶν θεῶν θύμασιν* (*θύειν τινί*), Phaedr. 244 E: *θεῶν εὐχάς τε καὶ λατρείας* (*εὔχομαί τινι, λατρεύω τινί*).

4 *τοὐναντίον*] hic supervacuum est, cum sequatur *ἄνανδρόν τε καὶ ἄτεχνον*, cf. Tim. 22 E: (*οὐκ ἄνωθεν . . .*) *τὸ δ' ἐναντίον κάτωθεν*, Leg. III, 686 B *σῳζούσας . . . ἢ καὶ τοὐναντίον διαφθειρούσας*, 699 E: *ἐκείνοις μὲν ἐπὶ πᾶσαν δουλείαν ἄγουσι τὸν δῆμον, ἡμῖν δ' αὖ τοὐναντίον ἐπὶ πᾶσαν ἐλευθερίαν προτρέπουσι τὰ πλήθη*, VII, 790 D: *οὐχ ἡσυχίαν ἀλλὰ τοὐναντίον κίνησιν.* — Verbum *ἐναντίος* persaepe occurrit in Platonis scriptis (Tim. 39 ies, Leg. VII. 19 ies); cuius rei causa est, quod philosophus solet contrarias res opponere, quo clarius ipsam rem significet. Leg. VII, 816 D *ἄνευ πάντων τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία μαθεῖν οὐ δυνατόν.* Saepe adhibetur vox *ἐναντίος*, ut vitentur verba tristia.

5 *ταὐτὸν δὴ καὶ πόλει*] Ingenii voluntatem secutus a

πλείους, εἰ μὲν κατὰ τρόπον ὀρθῇ πορευομένης ὁδῷ τῆς πολιτείας ξυμβουλεύοιτό τι τῶν προσφόρων, νοῦν ἔχοντος τὸ τοιούτοις ξυμβουλεύειν· [E] *τοῖς δ᾽ ἔξω τὸ παράπαν βαίνουσι τῆς ὀρθῆς πολιτείας καὶ μηδαμῇ ἐθέλουσιν αὐτῆς εἰς ἴχνος ἰέναι, προαγορεύουσι δὲ τῷ ξυμβούλῳ τὴν μὲν*

---

domesticis ad publicas res scriptor transit et ad res Syracusanas propius accedit.

p. 145, 5 *εἴτε . . . εἷς . . . εἴτε καὶ πλείους*] alterum de Syracusis, alterum de Athenis dictum esse facile intellegitur.

1 *κατὰ τρόπον*] „recte“ Leg. VII, 809 A, Rep. IX, 581 B, Phil. 33 C, al.; oppositum *ἀπὸ τρόπου* Rep. V, 470 B, Phaedr. 278 D, Theaet. 143 C, Tim. 54 A, 89 D/E, al.

3 *τοῖς δ᾽ ἔξω τὸ παράπαν βαίνουσι κτέ.*] Karsten (p. 65): „pro hoc Plato solet dicere *ἐκβῆναι*“. Cf. Leg. VII, 793 B: *ἂν δ᾽ ἐκτὸς τοῦ καλοῦ βαίνῃ* . . . III, 697 B: *τούτων δ᾽ ἂν ἐκτός τις βαίνῃ νομοθέτης ἢ πόλις* . . . IX, 876 E: *βαίνειν ἔξω τῆς δίκης*.

4 *μηδαμῇ ἐθέλουσιν αὐτῆς εἰς ἴχνος ἰέναι*] Karsten (p. 65): „flosculus additus e Platone, sed parum apte: nam *ἔξω τὸ παράπαν βαίνειν* multo fortius est quam *μηδαμῇ εἰς ἴχνος ἰέναι*, quare hoc illi appositum languet“. Non vidit K. adiectionem positam esse in verbo *ἐθέλουσιν*.

5 *εἰς ἴχνος ἰέναι*] iniuria a Karsteno vituperatur; *ἴχνος μετιέναι* (Phaedr. 276 D), *μετελθεῖν* (Theaet. 187 E), *μεταθεῖν* (Pol. 301 E), *κατὰ ταὐτὰ ἴχνη διώκειν* (Rep. III, 410 B) eadem utuntur translatione.

5 *προαγορεύουσι δὲ κτέ.*] Rep. IV, 426 B/C: *ἢ οὐ φαίνονταί σοι ταὐτὸν ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμεναι προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν ὡς ἀποθανούμενον, ὃς ἂν τοῦτο δρᾷ.* Locos inter se cohaerere nemo negat. Sed quo iure Karsten (p. 64) et alii imitationem et falsarii opus deprehendisse sibi videantur, nescio. Verborum copia, in qua offendit K. (*ἐᾶν καὶ μὴ κινεῖν, βουλήσεσι καὶ ἐπιθυμίαις*), eorum, qui Platonis de legibus libros legerint, nemini mira videbitur. Ex multis pauca ut ostendam eiusdem

πολιτείαν ἐᾶν καὶ μὴ κινεῖν ὡς [331] *ἀποθανουμένῳ ἐὰν κινῇ, ταῖς δὲ βουλήσεσι καὶ ἐπιθυμίαις αὐτῶν ὑπηρετοῦντα ξυμβουλεύειν κελεύουσι, τίνα τρόπον γίγνοιτ᾽ ἂν ῥᾷστά τε καὶ τάχιστ᾽ εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, τὸν μὲν ὑπομένοντα ξυμβουλὰς τοιαύτας ἡγοίμην ἂν ἄνανδρον, τὸν δ᾽ οὐχ ὑπομένοντ᾽ ἄνδρα.*

---

dictionis exempla, haece delegi, quae in unō libro parvis spatiis intermissis inveniuntur: Leg. VI, 753 E: *καὶ ταῦτ᾽ οὐ φαύλους ἀλλ᾽ ὅτι μάλιστ᾽ ἄκρους*, 754 A: *μὴ τοίνυν γιγνώσκοντές γε παρῶμεν αὔτ᾽ ἄρρητον μηδὲν διασαφήσαντες ἡμῖν αὐτοῖς, τίν᾽ ἔσται τρόπον*, (754 B: *οὐκ ἀγνοῶν ὅτι πολλαὶ τῶν κατοικισθεισῶν διάφοροι ταῖς κατοικισάσαις πολλάκις ἔνιαι γεγόνασί τε καὶ ἔσονται*,) 755 E: *δίκην ὑπεχέτω . . . μὴ καλὴν μηδ᾽ εὐώνυμον ἀλλ᾽ αἰσχράν.*

Quoniam amplissimus philosophorum ordo benigne permisit, ut hanc dissertationis partem typis exscribi ego satis haberem, reliquum est, ut de totius dissertationis, quae mox apud Niemeyerum in numero dissertationum Halensium (XVII, 2) prodibit, compositione ac voluntate pauca adiungam. Sicut supra (p. 6) pollicitus sum, primum totam epistulam ea ratione, quam ex hac parte satis cognoveris, perlustravi, deinde singulis capitibus, quid de singulis rebus ex illa percensione intellegi posse arbitrarer, exposui. Quorum capitum hic est conspectus:

I. De oratione et sententiis. Oratio cum ultimis Platonis scriptis optime congruit. Sententiae eaedem sunt atque Platonis senis.

II. De eis ad quos missa est epistula. Epistula non ficta sed vera est. Missa est ad eos, qui Syracusis Dionis partes secuti post ducis mortem a Platone societatem petiverant.

III. De epistulae voluntate atque proposito. Per totam epistulam Dionis de re publica sententia, quae eadem est Platonis, explicatur. Dionis amicis suadetur, ut in illius sententia perseverent.

IV. De epistulae auctore. Epistula, in qua Platonis oratio, Platonis sententiae, Platonis animus inveniuntur, cuius veritas et ex rerum dispositione et ex ipso proposito, quod fingi non potuit, optime cognoscitur, a falsario scribi non potuit; quin a Platone scriptam esse credamus, nihil impedit.

Vita.

Natus sum Ioannes Bertheau Hamburgensis a. d. V. Id. Iun. a. D. MDCCCLXXXIII patre Carolo, sacrosanctae theologiae doctore, pastore ad aedem S. Michaelis, matre Meta ex gente Behn, quibus superstitibus quam maxime gaudeo. Postquam primis litterarum elementis imbutus sum in Ioanneo, urbis patriae gymnasio celeberrimo, inde ab autumno anni MCMI usque ad ver anni MCMVI Halis Saxonum theologiae, philologiae, archaeologiae studiis me dedidi per octies senos menses, intermisso sex mensium spatio, quibus philologiae et archaeologiae operam dedi in urbe Monachis (aestate anni MCMIII). Docuerunt me viri doctissimi Bechtel, Blass, Dittenberger, Fries, Ihm, Kaehler, Loofs, Luetgert, Medicus, Pischel, Reischle, Riehl, Robert, Steuernagel, Wissowa Halenses, Christ, Crusius, Furtwaengler Monacenses. Seminarii philologici Halensis per bis senos menses sodalis fui, idem temporis spatium in proseminario versatus. Exercitationibus philologicis et archaeologicis ut interessem, benigne concesserunt Robert, Christ, Crusius, Furtwaengler. Societatis theologicae per sex menses socius fui studia moderante Kaehlero. Omnibus his viris optime de me meritis gratias ago ex animi sententia. Inprimis vero Friderico Blass, qui studiorum meorum semper fautor fuit liberalissimus et in hoc quoque libello conficiendo identidem me adiuvit, gratiam me habere semperque habiturum esse confiteor.